…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

…СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 205 (11190) | 1966 оной августын 31, среда | Сэн 2 мүнгэн

Финляндиин Президент У. Кекконен СССР-тэ

АСТРАХАНЬ, августын 29. (ТАСС). Советскэ Союзда амархаяа ерэһэн Финляндиин Президент Урхо Кекконен Астраханьда хоёр хоногто байһанай һүүлээр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежневтэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнытой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай хамта самолёдто һуужа, мүнөөдэр эндэһээ мордобо.

Нүхэр Луиджи Лонго нютагаа бусаба

КПСС-эй ЦК-гай уряалаар СССР-тэ, амархаяа ерэһэн Италиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луиджи Лонго Эхэ орондоо бусахаяа августын 29-дэ Москваһаа мордоо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев болон бусад нүхэр Лонгые Шереметьевскэ аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

Гэс Холл Сибирьтэ

НОВОСИБИРСК, августын 30. (ТАСС-ай корр.) Байгаалиин баргадашагүй баялигуудай, социалис ёһоной шэнэ ажабайдал байгуулжа байгаа хүнүүдэй сусаршагүй зоригой Сибирьтэхидэл адли иимэ һайн һайханаар найралдаһан газар дэлхэй дээрэ байхагүй, — гэжэ Америкын Холбоото Штадуудай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл үсэгэлдэр үдэшэ нютагай телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Гэс Холл мүнөөдэр Академгородогто ошоод, геологиин, геофизикын, ядерна физикын институдуудта, университет ба газарай баялигай музейдэ хүрөө, мүн хотын байрын шэнэ районуудые, социально-ажаһуудалай ба соёлой эмхи зургаануудые, амаралтын газарнуудые хараба.

Мүрысөө үүсхэһэн аймагай „Искра" колхоздо

АЛТАН ОРООҺОН АДХАРЖА ЭХИЛЭЭ

ТАРЯАН ДОЛГИЛНО, АЖАЛЫНЬ ЭБХЭРНЭ

…ТГИЗЭ, СУЛХАРА, ХОНХОЛО …гудаар алтан шаргал шэ…сын залаагай долгилон байха… урматай. Эндэмнай Мухар-Шэ… аймагай колхоз, совхозуу… эхэнхи тарялан оршодог. …й Буряадай республикын зон …р-шэбэрэйхидые «талханай …» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй ха… Ёоорооншье тиимэ даа. Рес…ликымнай ондоо аймагуудта …олоо эндэмнай эгээл ехэ та… тарилгана. Оооһо тарян …лэ ехээр тушаагдана.

«Газар дайдын үрэжэлтэй …н дээрэһээ талха тарянай ур… энэ нютагта ехээр абтаа бэ… гээд хэлэхэшье хүнүүд дай…дадаг. Зүгөөр эндэхи газар …ан ажахы ехээр эрхилдэг бу… аймагуудай газарһаа юугээ…ье ондоо бэшэ. Тарянай баян …а ургуулха гээшэ гансашье …ай үрэжэлһөө, огторгойн …һаа» болоно бэшэ, харин …жатайгаар хэрэглэдэг арга… болосоно. Һүүлшын жэл… мухар-шэбэрэйхид агро…ческэ заабаринуудые нари… сахидаг, түрүү аргануудые …ор хэрэглэдэг болоо. Эндэхи …нуудта муугаар элдүүри…дэг паарай газарые олохо… Паарые шадабал лэ ехээр …ад, һайнаар элдүүрилээд … һаа, оооһо тарянай баян … абтана. Аймагай олонхи …нууд хүдөө ажахын гол ур…уудай нэгэн болохо шэнии… гансал паар дээрэ таржа …дэг болонхой. Энээнһээ гад… нютагтань тааража ургадаг …ой үрэһэн хэрэглэгдэнэ. …элүүлэн тарилга хэгдэнэ. …гын газарай нюруу һайса … дарагдана. Хүдөө ажа… ургамалай баян ургаса аба… тулада бусад ондоошье арга… хэрэглэгдэнэ.

…ряашадай һайнаар ажаллаашаар мүнөө жэлдэ тус …гай ажахынуудта баян урга… ургуулагдажа, шадагдаа бшуу. …һээ энэ ургасаяа түргэн …аар, поточно аргаар хуряажа …гэһэн үүсхэл мухар-шэбэ… республика доторoo гар…нь һайшаалтай.

Тарян ажахы ехэтэй мухар…йхидэй үүсхэл мүнөө үедэ …блика доторнай ажахы бү… дэмжэгдэжэ байна. Социа… мүрысөө үүсхэгшэдэй ажал …гые республикынгаа колхоз, …озуудай ажалшадтай танил…жа, түрүү арга ажал хүдэл… нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь …лажа үзүүлхын тулада …нда Бурятии», «Буряад …» газетэнүүдэй нэгэдэмэл …кци, республикын радио бо… телевидениин комитет «Хоо… гэдэг өөрынгөө нүүдэл ре… эмхидхэһэн байгаа.

…хан нүүдэл редакциин кор…ндентнүүд мүрысөө үүсхэ… нютагта ошожо, аймагай олон… ажахынуудаар ябаһан байна. … ажагламаар юу байгааб гэхэ… колхоз, совхозууд таряа ху…адаа орожо захаланхай. …шье ябахадамнай механиза…уд республика доторoo мүрысөө үүсхэһэндээ урма зоригоо бадаранги, түрүүшын үдэрһөө хуряалгын хүдэлмэрине бүтээсэтэйгөөр эмхидхэхые оролдожо байна.

Мүнөө энэ хуудаһанда Хонхолын «Искра» колхозой гэшүүдэй ажал хэрэг тухай бэшэгдэнэ. Нүүдэл редакциин корреспондентнүүд тус ажахыда ерэхэдээ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, механизаторнуудтай, таряашадтай хөөрэлдэһэн, һанал бодолыень газетэнүүдтэ бэшэхээ, радиогоор дамжуулхаа хүсэһэн байгаа.

* * *

Колхозой түрүүлэгшэ Ефим Васильевич Ивановтой түрүүн уулзанабди.

«Искра» колхоз тарян ажахы ехэтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствын анхарал оролдолго гаргажа, гүрэндэ таряа худалдаха үнэ сэнгэй дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар артелиин экономико горитой хүгжөө. Колхозой ниитын жасада мүнгэ зөөри ехээр һомологдодог болоо. Колхозой правлени, партийна организаци, тарян ажахыгаа үшөө саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаржа, хэмжээнүүдые хараалһан. Үнгэрһэн хабарһаа эхилээд, севооборотые научнаар эрхилдэг болоһон байха юм. Ниитын олзо доход арьбадажа, тарялангай газар үрэжэлтэй һайн болгохо арга олгогдоо. Мүнөө жэлдэ хэдэн зуугаад гектар тарялан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан, самолёдоор хоро сасагдажа, буртаг үбһэн үгы хэгдэдэг болобо.

— Ажахыдаа севооборот нэбтэрүүлжэ, агротехническэ заабаринуудые наринаар сахидаг боложо, мүнөө жэлдэ баян ургаса абахаяа байнабди,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хөөрэнэ.

Энэ намарай ургасын шэнжые хараад тухайлжа гаргахада, колхозой бүхы тарялан дээрэһээ дунда зэргээр 16 центнер оооһо тарян хуряагдажа абтахаар. Таригдаһан газарынь ехэ, хамта 5570 гаран гектар, тэрэнэйнь 4018 гектарые гансахан шэниисэ эзэлнэ. Тиихэдэ зарим бригадануудай ургаса ехэтэй участогуудһаа га бүриин 18—20 центнер шэниисэ абтаха юм. Мүнөө жэлдэ хонхолынхид оооһо тарянай ургасые дунда зэргээр гектарай 13 центнер абаха, бүхы дээрээ 72 мянган центнер оооһо хуряаха, түсэбэй орондо, адагынь 90 мянгада хүргэхэ зорилго табинхай. Хуряалгаяа саг болзор соонь үнгэргэжэ, оооһо таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр абажа шадабал, тус колхоз хойто жэлдэ тарилга хэхэ үрэһэ хүрэнгэеэ дүүрэн хаажа абаад, колхозойнгоо доторой гаргашада үлөөгөөд, тэрэнһээ гадна гүрэндөө нилээд ехэ таряа худалдаха. Энэ жэлдэ гүрэнэй түсэбөөр 18 мянган центнер таряа худалдаха байбал, тэрэнээ хоёр дахин гэхэ гү, али 36 мянган центнер хүргэхөөр зорилго табина. Гүрэндэ худалдаһан оооһонһоо колхозой жасада олзо доход горитой оруулагдаха. Хэрбээ нёдондо шэниисэ худалдалгаһаа 289,3 мянган түхэриг олзо ороһон һаа, тэрэнь мүнөө жэлдэ хахад миллион хүрэтэрөө дээшэлхэ бшуу.

Теэд мүнөө таряа хуряалгын эхилээд байхада, колхознигуудай урда харюусалгатай зорилго табигдана. Артелиин механизаторнууд аймагайнгаа «Коммунизм» колхозой жэшээгээр бүхы оооһото ургамалнуудаа түргэн зууруар, поточно арга хэрэглэн үнгэргэхэ, техникэ зэмсэгүүдээ комплексноор хэрэглэхэ болоно. Хуряалгын хүдэлмэриие дүүрэн хүсэндэнь ябуулха, ажалыень зүбөөр эрхилхын тулада тус колхоздо тусгаар штаб эмхидхэгдээ. Тэрэнэй составта колхозой түрүүлэгшэ, парткомой секретарь, главна агроном ородог. Энээнтэй дашарамдан, Ефим Васильевич Ивановһоо хэдэн асуудал һурагдаһан байгаа.

Корреспондент: — колхоздотнай эмхидхэгдэһэн хүтэлбэрилхы штабта ямар уялганууд даалгагданаб?

Е. В. Иванов: — Штабай хүдэлмэридэ нэн түрүүн хуряалгын болзор тодорхойлхо асуудал ородог. Хаана, ямар полидо тарянинь эдеэшэнтэжэ хадагдахаар болоһон байнаб, тэрэнине шиидхэнэ. Бригада бүхэндэ зохёогдоһон түсэб-маршрудай хэр зүбөөр бэелүүлэгдэжэ байдаг, тоогууд дээрэхи хүдэлмэри, гүрэндэ таряа тушаалга, техникэ ямараар, хэр бүтээсэтэйгөөр ашаглагдажа байһаниинь шалгагдажа, хэмжээ абтана.

Корреспондент: — Хэрбээ зарим нэгэ бригадануудта техникэ үсөөдоод, хуряалгын удаархаяа һанаа һаа, юу хэгдэхэб?

Е. В. Иванов: Ондоо бригадануудай ажалые харалсаад, комбайнуудые абажа болохоор байгаа һаань, тэндэ эльгээхэ байхабди.

Корреспондент:— Ондоо ямар уялганууд ороноб?

Е. В. Иванов:—Таряа хадалгаһаа эхилээд, һолоомоной һүрилэгдэжэ дүүрэтэр, намарай паар хахалагдажа дууһатар хуряалгын бүхы асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ уялгатай. Штабай хүдэлмэридэ арадай хинагшад, колхозой эдэбхитэд туһалалсаха. Тэдэнэй хүсөөр дутуу дунданууд усадхагдаха болоно.

ТҮРГӨӨР, ШАНАРТАЙГААР

Оооһо таряа шанартайгаар хуряажа абахын тула ямар арга хэрэглэхэ тухай хөөрэлдөөнэй гарахада, колхозой главна агроном **Иван Мартемьянович Козлов** нигэжэ мэдүүлбэ:

— Мүнөө жэлдэ оооһо тарянай ургаса ехэнхидээ һайн. Тиигэбэшье полинууд дээрэмнай элдэб участогууд бии. Зарим полидо тарян аадарта сохюулжа унашанхай. Иимэ газарта хуряалга хэхэдээ мотовилонуудые хэрэглэхэ байнабди. Набтар гү, али шэнгэн ургасатай полидо (колхоздонь 100 гаран гектар) комбайнуудые сэхэ хадалгада табиха һанаатайбди.

Корреспондент: — Шанарай түлөө тэмсэхын тулада механизаторнуудтай ямар хүдэлмэри ябуулагдааб?

— Хуряалгын урда тээ механизаторнуудай зүблөөн болоо һэн. Тэндэ мүрысөөнэй гурим баталан хэлсэхэдээ, шанар тухай хөөрэлдөөбди. Таряа хуряалгын үедэ али нэгэ комбайнерай шанар муутайгаар хадаһан гү, али сохижо абаһан байгаа һаа, тэрэнэй шагнал түлбэриһөө 20 процентнь хороогдохо юм.

Корреспондент: — Үрэһэнэй участогай тарян яажа хуряагдахаб?

И. М. Козлов: — Үрэһэнэй участогууд агрономуудай хиналта доро байдаг. Тэдэнэй заабаригүйгөөр хэншье таряа хуряалгаха ёһогүй. Ургасынь һайнаар эдеэшэһэн хойно амяарлан хадалга хэжэ, баалнууд соонь оооһыень һайса хатаагаад, суглуулан сохижо абахабди. Манай колхоздо 18 мянган центнер оооһо тарянай үрэһэ хүрэнгэ хэрэгтэй. Тэрэнээ хүйтэрхын урда тээ сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ байхабди. Ерэхэ жэлэй тарилгада сортовой үрэһэн хадагалагдаха. Колхоздомнай «Онохойская-4» сортын шэниисэ, «червонец» сортын ешмээн, «онохойская-547» сортын обёос таригдаһан юм.

СҮҮДХЭДЭ 200 ТОННО

«Искра» колхоздо таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри хүнгэлэгдэнхэй. Полевой бригадын стануудта оньһожоруулагдаһан тоогууд ажаллана. Зарим ехэ тоогуудтань сүүдхэдэ 1800—2000 центнер тарян полиһоо ороно. Гадна үрэһэнэй таряа сэбэрлэдэг машинанууд олон. Полинууд дээрэһээ түрүүшын тарянай оромсоор сэбэрлэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаха. Энээнтэй хамта үрэһэнэй тарян сэбэрлэгдэхээр хараалагдана. «Хоолос» редакциин корреспондентнүүд эндэ байхадаа, колхозой хоёрдохи комплексно бригадын тоог дээрэ ерэжэ, тэрэниие даажа байһан машинист (механик **Павел Кириллович Стулевтэй** хөөрэлдэһэн байгаа.

— Павел Кириллович, шэнэ ургаса абалгые хэр бэлэдхэлтэйгээр угтабабта?

— Тоогоймнай ажал оньһожоруулагданхай. Комбайнһаа асарагдаһан тарян буулгамсаараа транспортёроор өөдөө татагдажа, тэндэ байһан (гаргараа заана) хоёр веялкэ соо сэбэрлэгдэдэг юм. Хуурай һаань веялкэһээ гараһан таряагаа хообшог соонь оруулжа, тэндэһээ автомашинада тээнэбди. Хатаагдаха байбалнь, «Кузбасс» сушилка соогуур гаргахабди. Тоог дээрэхи ажал һаалтада орохогүй. Гүрэндэ таряа ташааха, үрэһэнэй таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри хоёр халаанда эмхидхэгдэхэ юм.

abaad, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэһэн, үрэһэ хүрэнгээ дүүрэн хаажа, поли дээрэхи һолоомоёо һүрилжэ, намарай паар хахалжа дүүргэһэн тракторна бригадын коллективтэ колхозой правлени, партийна комитедэй дамжуулгын Улаан туг, 100—120 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха. Энээнһээ гадна, түрүү комбайнернуудта табан шан тогтоогдоо. Эгээл дээдэ захын шанда хүртэһэн комбайнёр 250—300 түхэригэй оооһо таряа ехээр абаһан комбайнернууд мүнгөөр, оооһо таряагаар нэмэлтэ түлөөһэ абаха болоно. Нёдондошье тиигэжэ урмашуулагдаа һэн. Жэшээлхэдэ, колхозоймнай түрүү комбайнер М. И. Рычков хүдэлмэриин 10 хоногой туршада 394 гектарай баал унагаагаа, 26 үдэр соо 424 гектар таряа комбайнаар сэхэ хадаа. Тиигэжэ хамта 5179 центнер оооһо таряа хуряаһан. Энээнэйнгээ түлөө 442 түхэриг 42 мүнгэ түлөөһэтэй гараһан, 23 центнерһээ үлүү таряа абаһан юм. Комбайнер нүхэр С. А. Митрофанов һайнаар ажаллажа, 405 түхэриг мүнгэ, 25 центнер таряа абаһан байгаа.

Мүнөө жэлдэшье ажалдаа шалгарһан хүнүүд баһал иимэ түлөөһэндэ хүртэхэ байна. Үшөө юуб гэхэдэ, энэ намар техникээ бүтээсэтэйгөөр хэрэглэжэ, хүдэлмэриин 25 үдэртэ сезонно даалгабаряа дүүргэһэн комбайнернууд 25 пүүд таряа абаха эрхэтэй.

Иимэ хэмжээнүүдые хараалхада, комбайнернууд, трактористнууд урма зоригтойгоор ажаллажа, мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

АЖАЛШАДАЙ УРМА ЗОРИГ

Парткомой секретарь В. И. ПЕТРОВ.

Тон түрүүн социалис мүрысөөн тухай хэлэхэмни. Энэмнай ажалай нэгэ ехэ хүсэниинь ха юм даа. Ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэнгүйгөөр оооһо таряагаа саг болзор соонь хуряаха гээшэмнай бэрхэтэй.

Хуряалгын хүдэлмэриие оньһотойгоор эмхидхэжэ, оооһо таряагаа хүдэлмэриин 10 хоногто хадажа дүүргээд, 15—17 үдэртэ суглуулан сохихын тулада мүрысөөнэй иимэ гурим хараалагдаха.

Оооһо таряа эгээл ехээр ургуулһан, тэрэнээ саг болзор соонь, шанартайгаар хуряажа холодильник абаха юм. Намарай паар хахалалгада ябагшадта гурбан шан тогтоогдонхой. Ажалдаа шалгарһан, түрүү һуури эзэлһэн тракторист 75 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэхэ болоно.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тракторна бригадануудта 5 хоногтоо согсологдожо, түрүүшүүлдэ дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд барюулагдаха.

Механизаторнуудта ажалай түлөөһэн һайн. Үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэһэн, хуряалгаяа шанартайгаар эмхидхэһэн, түсэбһөө гадуур

ТЕХНИКЭДЭ ҺААД БАЙХАГҮЙ

Колхозой главна инженер И. КАШТЫНИНДА үгэ үгтэнэ.

Таряа хуряалга хэнэй гараар хэгдэхэ байнаб? Ажаллаха хүнүүднай механизаторнууд лэ ха юм даа. Хэрбээ тэдэнэр даадаг ажалдаа оролдосотойгоор хандаа һаа, оооһо таряагаа богонихон болзор дотор хуряаха аргатай. Хэнэйшье мэдэхээр техникэдэ эзэн ёһоор хандабал, ехэ бүтээсэ түйлагдадаг, хамаг юумээ түргэн зууруар, оншотойгоор хэжэ шадаха байнабди.

Колхозоймнай комбайнернууд машинаяа һайнаар заһабарилжа абанхай. Бүхыдөө хорин комбайнтайбди. Тэдээндэ дүршэлтэй хүнүүд хүдэлнэ.

Энэ намарай таряа хуряалгада ямар онсо илгаа харагданаб гэбэл, техникын хүсэн нёдондонойхиһоо ехэ. Хэрбээ урдань амяарлан хадалгые лафетнэ жаткаар хэдэг байбал, энэ жэлдэ тэрэнэй орондо навесной жатканууд олон болоо. Тиигэжэ таряа хадалгые гансал комбайнуудаар үнгэргэжэ байнабди. Энэ һайн. Энээнһээ урагша жэлнүүдтэ лафетнэ жатка шэрэлгэдэ олохон «беларусь» трактор ябадаг байгаа. Мүнөө намар тэдэ машинанууд кукуруза хуряалгада, таряа зөөлгэдэ ашаглагдажа байна.

Хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэжэ манай Мухар-Шэбэрэй аймагай бүхы механизаторнуудай республика доторoo үүсхэл гаргаад байхада, колхозоймнай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд харюусалгатай зорилго урдаа табина. Ажалай халуун хаһада ямаршье ушар гарадаг. Техникэ эбдэржэ, хүдэлмэри һаатажа магад. Поли дээрэ нэгэ комбайнай эбдэрээд байгаа һаа, ганса таряа хадалга гү, али сохижо абалга һаалтада орохо бэшэ, харин оооһо шэрэлгэдэ ябадаг транспортнууд һаатаха бшуу. Иимэ юумэнэй гарахагүйн тулада, артелиимнай машинно-тракторна мастерской ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, комбайнернуудта саг зуурын туһаламжа үзүүлхээр бэлэн.

Механизаторнуудта техническэ туһаламжа хүргэхэеэ хоёр нүүдэл мастерской эмхидхээбди. Нэгэндэнь слесарь Григорий Поликарпович Коршунов ябалсаха юм. Нүгөөдэдэнь шофер-слесарь Григорий Лаптев намтай сугтаа ябаха. Нүүдэл мастерскойнуудта хэрэгтэй болохо запасной часть болон инструментнүүдээр хангагданхай. Тэрэнһээ 1-дэхи, 2-дохи бригадануудта электрын аргаар гагнуури хэдэг түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Тиихэдэ ондоо бригадануудта ябажа байхаар баһал тиимэ нүүдэл агрегат эмхидхээд байнабди. Нёдондо зарим комбайнуудай хэрэгсэл хухаржа, гагнуури хэрэгтэй болоходо, ондоо тээһээ туһаламжа хүлеэжэ, хуряалгын агрегадуудые хэдэн часаар поли дээрэнь байлгагша һэмди. Мүнөө жэлдэ иимэ байдал үзэгдэхэеэ болигдонхой.

Комбайнернуудта туһаламжа хүргэхэдөө мүн лэ ондоо талыень харалсаһан байнабди. Машинануудай поли дээрэ гансата эбдэрээд зогсошоо һаа, хайшан гээд түргэн зууруар мэдээсэл хүргэгдэхэ байнаб? Колхозоймнай тоогууд дээрэ телефонууд табигданхай. Тэндэ дуулгагдаа һаа, нүүдэл мастерскойнуудай хаана байһан мэдэгдэхэ бшуу. Гадна горючи тоһоор таһалгаряагүй хангахын тула тарян ажалай бригадануудай стан бүридэ заправка хэдэг байра түхеэрээбди. Комбайнернууд ажалдаа гарахадаа, оролго соогоо ажаллажа хүрэхөөр тоһо түлишэеэ абаад, поли дээрээ гарадаг. Горючи, тоһо зөөдэг автомашинануудшье бии. Тэрээндэ ябагшад станууд дээрэхи колонконуудта зөөдэг юм. Иимэ арга хэрэглэхэдэ һайн байһаниинь нёдондоной элирээ. Горючи тоһоной гаргашые тэмдэглэжэ байдаг тусгаар хүнүүд байдаггүй. Энэ харюусалгые бригадын тоо бүридхэгшэд дүүргэнэ. Механизаторнуудшье өөһэдөө түлишэеэ гамтайгаар гаргашалхые оролдодог.

Оролдосотойгоор ажаллаһан, техникэдээ нарин нягтаар хандаһан механизаторнууд урмашуулагдана. Хэрбээ комбайнернууд гурбан жэлһээ дээшэ барижа байһан машинануудта запасной частьнуудые үсөөноор хэрэглэжэ, алмалта мүнгэ оруулһан байгаа һаа, тэрэнэйнгээ 30 процентыень түлөөһэ болгон абаха эрхэтэй. Энээнтэй хамта, комбайнуудта дүршэлтэй, шадамар хүнүүдые табихые хүсэжэ байгшабди. Муугаар ажаллаһан, техникэдэ дүй багатай механизаторнуудай байбал, ажалһаань сүлөөлжэ, ондоо ажалда хабаадуулнабди. Жэшээлхэдэ, колхозоймнай нэгэ комбайнер гурбадүрбэн жэлэй туршада хүдэлөөд бираагүй һэн. Найма-юһэн жэлдэ хүдэлһэн хүнүүдтэ шэнэ машинада һууха эрхэ үгтэдэг.

Техникэ хүсэтэй. Теэд тэрээндэ механизаторнуудай дүйтэй гар хүргэгдөө һаа, үшөө ехэ хүсэ нэмэхэ ха юм. Энээнэйл түлөө тэмсэжэ, энэ намарай таряа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула оролдожо байнабди.

«Искра» колхозой поли дээрэ тарянай хадагдажа байһан үе.

Т. ГАРМАЕВАЙ фото.

Комбайнер

Н. Е. КИРЕЕВ хөөрэнэ:

Оооһо таряагаа түргэн зууруар хуряажа абаха, поточно арга хэрэглэхэ гээшэмнай һайн. Ургасаяа богони болзорто, шадаал һаа үсөөхэн үдэртэ хуряаха арга боломжо мүнөө ажахы бүхэндэ бии. Техникэ зэмсэгшье байна. Урданайхи шэнги бэшэ юм ааб даа. Олон жэлдэ ажаллажа байдаг комбайнёрнууд баян дүршэлтэй болонхой.

Би гуша гаран жэлдэ механизатораар хүдэлжэ байнаб. Он жэл үнгэрхэ тума һайн техникэ зэмсэгүүдтэй болоно ха юмбибди. Нёдондо комбайнаараа 637 гектарай таряа хуряаһан, тэрэ тоодо 400 шахуу гектарта амяарлан хадаһан байгааб. Хамта 4300 центнер оооһо ганса минии комбайнаар сохигдоһон юм.

Комбайнууд бүтээсэ ехэтэй болоо ха юм. Иимэ техникэтэй байгаад, бүхы оооһо таряагаа поточно аргаар, али нэгэ хүдэлмэреэ һаатуулангүйгөөр гэхэ гү, али хуряалгаяа түргөөр эмхидхээд, хойноһоонь һолоомоёо дары суглуулаад, һүүлдэнь газараа хахалжа абаха боломжо мүнөө байна. Тиигэжэ хүсэлэгдэхэ хадань поточно аргые һайшааха байнаб.

Иигэжэ хэлэхынгээ хажуугаар, ондоо нэгэ шухала асуудалда тогтохо һанаатайб. Механизаторнуудай хэдэг ажал ганса бүтээсээр тодоруулагдадаггүй ха юм. Энээнэй хажуугаар хүдэлмэриин шанар хэрэгтэй. Манай 4-дэхи бригадын полевой стан дээрэ хүнэй һанажа хадуужа абахаар уряа лозунгнууд бэшээтэй. Тэдэнэй нэгыень адаглаябди: **«Таряашан ойлго! Дүрбэлжэн метр соо нэгэ хоолос гээгээ һаа, республикадамнай 400 шахуу мянган пүүд таряан хосорхо байна».** Энэмнай юу гэршэлнэб? Таряа хуряалгын үедэ хүн бүхэн поли дээрэ нэгэшье хоолос орхихогүйе оролдохо бэлэй гэһэн удхатай. Хоолосһоо центнер тарян бүридэдэг ха юм. Теэд центнер оооһо поли дээрэ үлөөхэ гээшэмнай юуб?

Оооһо таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тулада хадагдаһан, хуряагдаһан тарянайнгаа шанарые харалсажа ябаха ёһотойбди. Би мүнөөдэр Мүнхэн гэжэ газарта ажаллажа байхадаа, жэгдэдээл хоёрдохи скорость дээрэ хадааб. Ургасань үндэр. Тиимэ хадань нягтаар ажаллаха хэрэгтэй. Дан түргөөр ябуулхадашни үндэр ургаса полотно дээрээ ехээр суглараад, тарянай энээнүүд хажуурта орохогүйдөө болохо. Тиигээд гээгдэхэ. Комбайнай жолоо адхажа ябаһан хүн ганса энээниие харадаг бэшэ ааб даа. Ажалнай орёо бэрхэ. Набтараар ургаһан талханда баһал нэгэ тааруу хадалга хэрэгтэй. Баалнуудые унагаахадаа тарянай узуурые хэды зэргэ үндэрөөр отолхоёо мэдэхэ ёһотой. Хэрбээ набтараар отологдоһон узуур дээрэ баалнуудые мухарюулаа хадашни, газарһаа шииг нойто татаад, удаан хатахагүй хэбтэхэ ха юм.

Хуряалгын хаһада шанарай түлөө тэмсэхэ шухала. Оролдожо ургуулһан тарянайнгаа нэгэшье хоолосые гээлтэдэ оруулаа һаамнай, манда гарза болохо. Иигэжэл хэлэхэ байнаб.

ХООЛОСҺОО—ЦЕНТНЕР

Т. БАШКУЕВ,
Т. ГАРМАЕВ,
Ц. ДАМБАЕВ,
«Холос» редакциин корреспондентнүүд бэшэбэ.

Тандаал хандахабди...

Энэ уулзалга Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын 3-дахи отделениин гурбадахи фермэ дээрэ болоо hэн...

...Фермэ дээрэ үнеэдэй үдэрэй hаалга болохо гэжэ байба. Һаалишад тоо бүридхэгшынгөө таhалга соо сугларанхай. Тэндэнь үбгэд, хүгшэдшье бии хэбэртэй. Юрэдөө, арбаад хүнэй урдахана үндэрхэн бэетэй, харлад гэhэн урихан шарайтай эхэнэр захагүй дуугаржал байгаа hэн.

Лубсандулма Санжицыбикова—фермын тоо бүридхэлшэ. Тэрэ август hарын түрүүшын хахадай дүн гарганхай. Тэрэнээ hаалишадайнгаа haahан hүе нёдондонойнь энэ үеын тоотой сасуулжа үзэнэ. Һүүлээрнь Лубсандулма Ивалгынгаа ажахын бүхы hаалишадай ажалай дүнтэй сасуулна, отделениин бригаданууд хоорондохи мүрысөөнэй дүнгые согсолно. Хэнэй бригада хэдыдэхи hуурида ябанаб гэhэн сасуулбари мүн лэ хэнэ. Тиигэжэ байхадаа сарбуугайнгаа час хараад:

— Таанадта уласхоорондын байдал тушаа, hая болоhон КПСС-эй обкомой пленум тухай богонихоноор хэлэхэ гээ hэм. Удаань хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэнэ бэзэбди,— гэнэ. Энэ үедэ газаа үхибүүд: «Почто, почто ерээ» гэлдэжэ байгаад хашхаралдашана. Лубсандулма бүхэли тэбэри гэхээр газетэ, журналнуудые почтальоноо абана. Эндэнь аймагай, республикын газетэнүүд, олон журналнууд бии.

— Долоо hарымнай дүн гаргагдаа юм бэзэ ?—, гээд, нэгэ хүгшэн тэндэhээнь асуугаадхина.

— Бадмын төөдэй, эндэ хуу бэшээтэй байнал даа, — гээд, hаалишадай нэгэн дуугарба.

— Төөдэйшни шэлгүй, юушье харахагүйл даа.

Тиихэдэнь Лубсандулма фермынгээ долоо hарын дүн тухай хөөрэжэ эхилнэ:

— Мүнөө hаяхан манай фермын hаалишадай долоо hарын дүн гаргагдаа. Энэ дүнгэй ёhоор Бимба Гомбоева, Цырендулма Юможапова, Бабаасан Ленхобоева гэгшэд түрүү hууринуудые эзэлнэ. Эдэмнай үнеэн бүриhөө 1500 шахуу килограмм hү haагаа. Саашадаа үшөө ехэ hү haaxa бэзэ. Юуб гэхэдэ, нигээд посхоодnай нээгдэхэнь ха юм. Хэнзэ ногоондо үнеэд hү оронгүй яахаб, — гэжэ байгаад лэ захаhаань ухашалан хөөрэжэл hууна.

Лубсандулма Санжицыбикова агитатораар ба тоо бүридхэлшөөр хүдэлхэhөө гадна, фермынгээ техник-үрэжүүлэгшэ даабаритай юм. Олон дахин аймагай Соведэй депутадаар hунгагдаhан, партиин гэшүүн, шударгы бэрхэ хүн гээшэ.

— Агитаторай хэhэн юумэ хүнэй нюдэндэ балай харагдадаггүй гээшэ ааб даа, — гээд, Лубсандулма миhэд гэнэ.

— Харагдахагүй гэжэ яажа болохоб даа. Танай хөөрөөн хүнэй сэдьхэлые хүдэлгэн байдаг шуу. Та фермынгээ зондс дэлхэйн hонинние хэнhээшье түрүүн хэлэжэ үгэдэг ха юм та даа. Тэдэнэйнгээ хүдэлмэрийнь дүнгые баhал хамагhаань үрид тэдэндээ дуулгана гээшэлта. Тиимэhээ малшадай hайн үрэтэ хэрэг үйлэ танай нүлөөгүйгөөр бүтэдэггүйл байха, — гээд ажаглахадамни, Лубсандулма мүн зүбшөөhэншүү янза үзүүлнэ.

Нээрээшье Лубсандулма эндэхи зоноо алишье талаhаань hайн мэдэхэ, хэнэй ямараар ажалдаа ябадагые, сэдьхэл бодолынь, абари зангынь нэбтэ хаража ябадаг хүн шуу. Теэд энэ фермэ дээрэ аяар 1949 онhоо хойшо таhалгарягүй хүдэлжэ байhан хүн hэн гуладаа эдэ бүгэдые мэдэхэ ёhотойш юм бэзэ. Хүн бүхэнэй абари зангые, эрдэм мэдэрэлые, дадал шадабарие мэдэдэг хадаа тэдэнтэй ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулхадаа тэдэн бүгэдые хараада абаагүйдэ аргагүй.

— Наhатайшуул манай фермэдэ олон. Тэдэниие баhа мартажа огто болохогүй. Арга шадал соогоо тэдэнэртэй хөөрэлдэхэ сагаа ологшоб,—гэжэ Санжицыбикова хөөрэнэ.

Энэ нүхэрнай өөрынгөө урдахи гол даабарие баhал hайнаар дүүргэжэ ябадаг хүн. Фермэ дээрэхи техник-үрэжүүлэгшэ байhан хадаа мүнөө нэгэшье үнеэ hубайруулхагүй, бултынь хаhа саг соонь оруулха гэжэ оролдоно. Энэ талаар тус фермынхид нилээд hайн үрэ дүн туйлажашье байдаг. Энэ фермэ түл абалгаараа отделени соогоо гүрүү hуури эзэлдэг. Үнеэдынь олон, мүн hү haaxa түсэбыньшье ехэ. Үнеэн бүриhөө 1500 килограмм hү haaxa, толгой бүриhөөнь түл абаха гэhэн уялгатай бшуу.

Хэрбээ hү hаалгын кварталай гү, али hарын даабариин фермэдэнь хүрэжэ ерээ haa, Лубсандулма тэрэнээ бодомжолжо, шэнжэлжэ аргагүй үзэдэг. Хайшан гээ haa, ямар арга хэрэглээ haa, энэ даабари ядамаргүйгөөр дүүргэгдэхэ гээшэб гэжэ нилээд шэбшэжэ үзэдэг. Тиихэ ёhотойшье ха юм даа.

— Нэгэтэ хабараар hэн. Лубсандулмынхи hүни орой болотор гэрэлтэй байба. Гайхаhандаа юугээ хэжэ байдаг юм ааб гэжэ бодоод, гэртэнь ороходом, тэрэ урдаа обоо саарhа табижархёод, ехэл бодолгото болонхой hуужа байба. «Юу хэжэ hуунабши?» гэхэдэмни, «hү haaxa кварталай шэнэ түсэб ерээд, яажа энээнэй хойнонь гаралтайб гэжэ таанартаяа хөөрэлдэхэ тухайгаа шэбшэжэ hуунаб даа. Гомбоеватнай энэ зундаа яhала урагшатайгаар хүдэлмэрилхэ аргатай юм байна. Һү ехээр haaxa боломжотой. Юуб гэхэдэ, тэрэнэйшни үнеэд булта эртэ тугаллаhан, зүлгэ ногооной үедэ hү oроогүйдөө арганьгүй бшуу» гэжэ Лубсандулма намда хөөрөө hэн, — гэжэ Бабаасан Ленхобоева зугаалжа hуугаа hэн.

Лубсандулмын хабаадалсадаггүй хэрэг гэжэ байхагүй. Залуу айлай ажабайдалда муу юумэнэй болоо haaнь, тэрэ дары гар хүрэлсэжэ, hанаагаа амардаг. Хэрбээ залуу хүнэй гү, али комсомолой партида орохоёо хүсэлөө haaнь, тэдээндэ партиин Устав, Программа hайса уншуулдаг, шадаха зэргэрээ ойлгуулжа үгэдэг. Ти... гэжэ Лубсандулмын туhалаар олохон залуу үетэн пар... тидашье ороhон байха.

Иимэл даа хүдөөгэй нэ... юрын агитаторай үдэр бүри... хэрэг үйлэ. Лубсандулма Са... жицыбикова налархай зөөлэ... сэдьхэлтэй, hаруул hайхан ... хэтэй, хододоо урагшаа hана... тай хүн юм байна гэжэ т... рэнтэй уулзаhан, хөөрэлдэhэ... лэ дары ойлгохоор. Энэ э... нэрые Ивалгын ажахыгаарх... захаhаа абаад танихал байха...

...Фермын улаан булан со... hаруул hайхан. Ханаарнь ш... мэглэн хадаhан уряа лозун... нууд, плакадууд, hаалишада... абаhан социалис уялга, түс... бүүд, тэдэнэй ажал хэрэг... харуулhан далбагар-далба... саарhанууд нялгатай. Эдэ б... гэдэ эндэхи агитатор, комму... нист эхэнэр Лубсандулма Са... жицыбиковагай гараар бүтэhэ... зүйлнүүд.

— Лубсандулма Санжи... бикова аймагаймнай эгээл эд... хитэй агитаторнуудай нэгэн, — гэжэ партиин Улаан-Үдын рай... комдо хэлсэжэ байгаа hэн. Тэ... тэрэ хэлсэhыень бишыха дэ... гэрэнгы удхатай болгобоб.

Солбон АНГАБАЕВ.

ШАГНАЛДА ХҮРТЭҺЭН ШУБУУШАН

Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздохи шубуу үдхэлгын фермэ хорёод жэлэй саана эмхидхэгдэhэн юм. Тиихэ сагта мянга хүрэхэгүй тахяатай hэн. Харин мүнөө эндэ «русская белая» гэжэ үүлтэрэй 5400 тахяа үдхэгдэжэ байна.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд шубуунайнгаа фермэдэ ехэхэн анхарал хандуулна. Шубуунай типовой хоёр байра эндэ шэнээр баригданхай. Энэ фермэдэ оролдосотой бэрхэ хүнүүд хүдэлнэ. Нёдондо фермын түрүү шубуушан Крестинья Григорьевна Сазонова бүхы дальбарaануудаа бултыень дэбжээхээр, тахяа бүриhөө 105 үндэгэ түрүүлхээр социалис уялга абаhан юм. Абаhан уялгаяа тэрэ hайнаар бэелүүлээ. Тахяа бүхэнhөө 127 үндэгэ абажа, нэгэшье дальбараа гарзада оруулаагүй байха юм.

Мүнөөшье жэлдэ Сазонова амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Байгша оной августын нэгэнэй мэдээгээр тахяа бүриhөө 94 үндэгэ абаhан байна. Шубуушанай эдэ амжалтанууд оролдосотой бэрхэ ажалай үрэ дүн болоно бшуу. Фермэ дээрэнь хододоо сэбэр, байрануудынь сагаадагданхай, тахяануудай хоол элбэгээр бэлдэгдэнхэй байдаг юм. Шэниисын ооторьбо, яhанай гурил, загаhанай фарш болон үбhэнэй гурил тахяануудта үгтэнэ. Мүн эртэ хабар шубуунай фермын газар дээрэ тэжээлэй ногоон тарийгдаhан юм.

Энэ хабар Улаан-Үдын инкубаторна станциhаа «русская белая» гэжэ үүлтэрэй тахяагай 5000 дальбараа асарагдаа. Тэдэнь мүнөө оролдосотой харууhанай хүсөөр бултадаа дэгжэжэ байнхай.

Крестинья Григорьевна шубуунай хооллолгодо тон ехэ анхарал хандуулна. Үбэлэй үедэ шубуудта хатаагдажа бутаргагдаhан халаахай, үрмэдэhэн талхантай холигдожо үгтэнэ. Тахяануудай түрэжэ эхилхэдэнь ургажа эхилhэн обёосоор хооллуулдаг гуримтай. Мүн машинадагдаhан hүн 15—20 грамм толгой бүридэнь үгтэдэг. Зун, намарай сагта тахяанууд газаагуур бэлшэжэ, талха таряанай үлэгдэлнүүдээр хооллоно.

Крестинья Григорьевнагай оролдолгын хүсөөр 5000 дальбараануудhaaнь 4150-ниинь үндэгэлхэ тахяагай тоодо орожо, гологдоhон тахяанууд мяханай түсэбтэ тушаагдаа. Фермын тахяа бүхэнэй хойноhоо hайн харууhан байгуулагданхай. Колхозой зоотехник Алексеевэй туhаламжаар үндэгэ олоор үгэдэг племенной тахяанууд амяарлагдажа, тусгаар харууhан доро байлгагдана. Жэлдээ 150-haa дээшэ үндэгэ үгэдэг тахяанууд эндэ олон. Жэшээнь, 340 номер доро тэмдэглэгдэhэн тахяа зуун жара гаран үндэгэ түрэдэг байна. Энэ үүлтэрэй тахяануудай үндэгэд амяарлагдан суглуулагдажа, инкубаторна станци эльгээгдэнэ. Эдэ үндэгэнhөө гараhан дальбараанууд фермэеэ бусаагдадаг юм.

Үбэлэй үедэ шубуудай байра электрын галаар гэрэлтүүлэгдэнэ. Энэнь hайн хооллуулагдажа байhан тахяануудай түрэлгэ олошоруулдаг юм.

Крестинья Григорьевнагай ажал гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй байгша оной мартын Указаар «Ажалдаа шалгараhанай түлөө» медаляар шагнаhан байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводойхид эстетикэ болон соёл гэгээрэлэй ёhо гуримуудые үйлэдбэридэ шэлжүүлхэ хэрэгтэ халуун анхарал хандуулна. Энэ зорилгоор эдэбхитэ нүхэдhөө бүридхэгдэhэн тусгаар бүлэг бии болгогдонхой. Зураг дээрэ: заводой директор П. С. Сытов (баруун гарhaa—гурбадахи хүн) эстетикын асуудалаар хүдэлмэрилэгшэдтэйгөө шэнэ хэмжээ ябуулгануудые хараалжа байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Хоринн аймагай совхозуудай hү haaлиин гүүртэнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй июль hарын дүнгүүд согсологдоо.

Энэ мүрысөөнэй дүнгөөр «Первомайский» совхозой Вознесеновкын отделениин hү haaлиин гүүртынхид түрүүлжэ, нэгэдэхи hуури эзэлбэд.

Тус гүүртын коллектив hү haaxa, гурэндэ худалдаха юhэ hарынгаа түсэб 107 процент дүүргээ. Тиихэдээ июль hарада hү haaxa түсэб 215 процент, гүрэндэ худалдаха түсэб—208 процент дүүргэгдэжэ, haaмхай үнеэн бүриhөө 1072 килограмм hүн haaгдаба.

Эдэ гүүртын коллективтэ КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой шиидхэбэреэр үнэтэ бэлэг барюулагдаа, хамтынь фото-зураг аймагай газетын хуудаhанда толилогдоо.

Гүүртын hаалишад, адуулагшад августын тэнгээр hү haaxa, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, ажалай ехэ амжалта туйлаба. Эдэнэр 2500 центнер hү haaxa түсэбтэй аад, 2600 центнер hү haaжа, 50 центнер гүрэндэ үлүү худалдаба!

Һаалишад Е. Мясникова, М. Саламатова, Е. Павлова, Т. Карпова, М. Арефьева гэгшэд илангаяа hайнаар хүдэлжэ, үнеэн бүриhөө 1300 килограмм хүрэтэр hү haahан байна.

Ж. БАДМАЕВ.

БАЯСХАЛАН ХҮРГЭБЭ

Ахын ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективhээ бүридэhэн звено (коммунист Даша Шоёнович Сыренов) hаяхан 100 гаран центнер hайн шанартай үбhэ «Улаан Аха» колхоздо бэлэдхэжэ, сомон тушааба.

Тус звено үбhэ хуряалгаяа богонихон болзорто дүүргээ. Сабшалан дээрэхи газарта нэгэшье ногоо үлөөнгүй сабшаhан байна. Үбhэ хуряалгада ойн харуулшан В. Буханаев, Д. Хаптагаев гэгшэд ехэ оролдосотойгоор хүдэлөө, хэhэн ажалынь бүтээсэ ехэтэй байгаа.

Иигэжэ үнэн зүрхэнhөө оролдолго гаргажа, тэжээл бэлэдхэлгэдэнь туhалhанайнь түлөө колхозой правлени тэдэндэ баясхалан хүргэбэ.

П. ЖУЖАЕВ.

АРМЕНИИН ССР. Кафанска зэдэй комбинадай шанаржуулгын шэнэ фабрикын барилга дүүрэхэ дүтэлжэ байнхай.

Түрүүшын хэдэн тонно зэдэй руда hаяар энэ фабрикын бункер худар орохонь.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: баруун гарhaa—шанаржуулгын фабрикын бэлэн шэнэ hуулганууд; зүүн гарhaa — хабсаргагшадай бригадир Мартын Григорян. ТАСС-ай фотохронико.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ТОДОРХОЙГООР, ГҮНЗЭГЫГ...

«Үбhэ сабшахаhaa бэшэ ондоо шухала зорилго мүнөө дээрээ манда үгы!» «Тэжээл бэлэдхэлдээ хамаг хүсэеэ хандуулая!». Үргэниитэ хүдөө ажалшадта, уншагшадтаа хандаhан иимэ уряа гаршаг доро Сэлэнгын аймагай **«Улаан Сэлэнгэ»** гэжэ газетэ үбhэшэдэй хүдэлмэри дэлгэрэнгыгээр харуулхые хүсэнэ.

Ниитын малда элбэг тэжээл бэлдэхын түлөө халуун тэмсэл, эдэбхитэй социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэе гэhэн уряа аймагай колхоз, совхозуудай үбhэ хуряалгын бригада болон звенонуудые даагшад анха түрүүн эхилhэн байна. Аймагай зүблөөн дээрэ сугларжа, бүхы колхозникуудта, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүдтэ тэдэнэй хандаhан бэшэгыень «Улаан Сэлэнгэ» эли тодоор толилоо. «Таряа хуряалгын эхилтэр аймагаймнай колхоз, совхозуудта хамтадаа 192 мянган центнер үбhэн, 61 мянган тонно силос бэлдэгдэхэ ёhотой»—гээд тэрэ хандалга соо хэлэгдэhэн зорилгые газетэ тобшоор тодорхойлон, юрэнхы гаршаг болгоод, тэрээн доро сабшалан дээрэhээ мэдээсэлнүүдые, статья, корреспонденцинүүдые толилно. Тиихэдээ газетэ тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин олон талын асуудалда тархяа эрьенгүй, харин энэ ажалай шухала, шиидхэхы удхатай шэглэлдэнь гол анхаралаа хандуулна.

Үбhэшэдэй хүдэлмэри дээрэ соморхон звенонуудые эмхидхэбэл hайн гэжэ урдахи жэлнүүдэй дүй дүршэл дээрэhээ тодорхойлогдоhон байна. «Эрдэм» колхозой звеновод Санжижап Лыкшитовэй даадаг үбhэшэдэй звеногой хайшан гээд эмхидхэгдэhэниинь харуулагдаа.

Звенонь арбан хоёр хүнhөө бүридэhэн. Үбhэшэн бүхэн хэрэглэхэ зэр зэмсэг, машина техникэеэ, үдэр бүри бүтээхэ ажалаа хубаарилан, hайса мэдэжэ абанхай. Тиин звеногой гэшүүн бүхэн дунда зэргээр үдэр бүри гурбан центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряаха даалгабаритай.

Аймагай ажахынуудта тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэлтэ үбhэшэдэй звенонуудай эмхитэй hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлhэнhөө шиидхэгдэхэ байна гэжэ газетэ нүхэр Лыкшитовэй звеногой жэшээhээ тодорхой тобшолол хээд, сабшалан дээрэхи хүдэлмэрие гол түлэб звеногой гуримаар эмхидхэхэ ябадалые аймагтаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тушаа ехэхэн оролдолго гаргаа. Мүнөө Сэлэнгын колхоз, совхозуудта нүхэр Лыкшитовэй звеногойхидой жэшээгээр хүдэлжэ, үдэр бүри гурбан центнерhээ бага бэшэ үбhэ сабшажа байhан үбhэшэд улам олошоржо байнхай. Энэ hайшаалтай хэрэгтэ «Улаан Сэлэнгэ» газетын оруулалсаhан хубитые тэмдэглэмээр.

Нүхэр Лыкшитовэй звеногой үүсхэлэй аймагай бусад ажахынуудта халуунаар дэмжэгдэhэн тухай бэшэхынгээ хажуугаар, хэлэhэн үгэдөө тэрэ звеногой хэр зэргээр хүрэжэ байhан тухай газетэ уншагшадтаа дэлгэрэнгыгээр мэдээсэнэ. Энэнь ехэ hайшаалтай. Жэшээлхэдэ, «Улаан Сэлэнгэ» газетын августын 10-най номерто толилогдоhон «Мүрысөө үүсхэhэн звенодо» гэжэ корреспонденци дотор иигэжэ уншанабди: «Һүүлэй үедэ нүхэр Лыкшитовэй звеногойхид ... лайнгаа эмхидхэл улам hай... руулжа, бүри бүтээсэ ехэтэй... хүдэлhэнэйнгөө ашаар 4,5-... центнер хүрэтэр hайн ша... тай үбhэ хүн бүхэниинь ба... хэнэ. Энэ жэшээ хүндэтэ ... хэд, үбhэшэд, халуунаар ... жэн абыт!»

Үбhэшэдэй түрүү звено... дай дүй дүршэл согсолон хар... хатаяа хамта, газетэ үбhэ ... ряалгаар гээгдэжэ ябагша... хүдэлмэрие тодорхой хүр... шүүмжэлнэ. «Мүнөөдэр Л... нэй нэрэмжэтэ колхозые ш... набди» гэhэн ниитэ гаршаг ... тус артельдэ тэжээл бэлэдх... тон ааляар, эмхидхэл мүу... гаар ябуулагдажа байhан ту... дэлгэрэнгы материал авгус... 14-дэ тунхаглагдаад, тэрэ шү... жэлгээр ямар хэмжээнэй ... hан тухай hаяхан мэдээсэл...

Тэжээл бэлэдхэл туша... шэхэдээ «Улаан Сэлэнгэ» г... тын халуун анхаралаа ханд... даг үшөө нэгэ асуудалынь ... гэхэдэ, ажахынуудта үбhэ ... ряалгын хүдэлмэридэ ма... техникын хэр үргэнөөр, ... хэрэглэгдэжэ байhаниинь ... гайгаар hонирхоно. Үбhэ ху... гын оньhожоруулагдамал зв... бригаданууд хайшан гэжэ ... лаа эмхидхэнэб, үбhэ сугл... hүрилэлгэ дээрэ механи... ямар аша туhатайб, хэды ш... нээр ажалай бүтээсэ дээшэл... нэб гэжэ газетэ Сэлэнгын ... нын совхозуудай байдал ... hээ жэшээ, баримтануудые ... руулаа. Тракторна агрегадаар ... гоо сабшажа, гансата баал ... хатаагаад, бухал табингүй, ... шууургаар суглуулан hүридэ ... шажа, стогометателяар ... бодходог оньhожоруулагда... бригадынь hайн талань арса... гүй. Тиихэдэ мүртэй үбhые ... сата пресс-машинаар суглу... хуряадаг ушар энэ жэлдэ Са... гын аймагта түрүүшынхеэ хэ... лэгдэжэ байна. Эдэ шэнэ ... аргануудые үргэнөөр нэбтэр... хэ гээшэ ажахын тон ехэ ... шанартай хэрэг гэжэ газе... саг дорonь энэ асуудалда ... харhаниинь ехэ зүб. Үбhэ ... ряалгын хүдэлмэриин бүх... хайшан гэжэ оньhожоруул... hан, тииhэнhээ ажалай бүтээ... хэды шэнээнээр дээшэлhэн т... Сэлэнгын совхозhоо нүхэр ... Афанасьевай бэшэhэн репор... соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгд... Холын сабшаланда тракто... шарга дээрэ үбhэ hүрилхэ, ... тэ, отарада дүтэ шадарай ү... малай буусада гансата ору... гэhэн үүсхэлые газетэ ха... наар дэмжэжэ, энэ асууд... тодорхой мэдээсэлнүүд, реп... таж, корреспонденцинүүдые ... лилно.

Зүгөөр «Улаан Сэлэнгэ» г... тэ үбhэшэдэй дунда ойлгуул... жын хүдэлмэриин хэр зэ... ябуулагдажа байhан тухай ... бэшэнэгүй. Сабшалан дээрэ ... дэлмэришэдэй байра байда... хай, тэдэнэй соёл гэгээр... эрилтые хангаха уялгатай ... ганизаци, эмхи зургаану... ажал хэрэг тухай материал ... тэдэ тон хомор. Энэ мэтэш... дутуу дундануудаа, үшөө ш... хэгдээгүй асуудалнуудаа т... руулан, тус газетын реда... тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэ... бүри тодорхойгоор, улам гү... гыгөөр бэшэхэ бээ гэжэ hи... дана.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн үүсхэлые Кострома городой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ комбинадай бүд нэхэгшэ, Социалис Ажалай Герой В. Н. Плетнёва орон доторoo түрүүлэн дэлгэрүүлбэ.

Удха түгэлдэр энэ үүсхэлые Мухар-Шэбэрэй барилга-хабсаралгын дүрбэдэхи управлениинхид халуун дуратайгаар дэмжээ. Эндэ нэн түрүүн коммунист Никифор Захарович Федотовой хүтэлбэрилдэг коммунис ажал... бригадынхид, модошо дарха... Иван Иванович Горбач туш... илангаяа дурдалтай. Ушарынь ... хэдэ, тэдэнэр В. И. Ленинэй т... рэhөөр 100 жэл гүйсэхэ ой... баярта шэнэ табан жэлэйнгээ т... сэбые дүүргэхэ хүсэлтэй.

В. Н. Плетневагай үүсхэл... бэелүүлхэ талаар мүнөө учас... бүхэндэ эршэтэ тэмсэл ябуул... дажа байнхай.

А. ШУБИНА.

„РОССИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД“

МОДОНОЙ ХИМИИН МУНДУУ ҮЙЛЭДБЭРИ

ЭЖВА. (Коми АССР). Комиин автономито республикын карта дээрэ иимэ нэрэтэй тосхон үшөө бии болоодүй. Тиигэбэшье дэлхэй дээрэхи эгээн томо, арбаад мянган хүдэлмэрилэгшэдтэй ой модоной үйлэдбэриин бүлэг предприятинууд эндэ хүдэлжэ байдаг. Энэ Сыктывкарай комбинадай бэлэн болоhон барилгань жэлэй туршада 100 мянган тонно саарhа, 145 мянган тонно картон, 345 мянган тонно целлюлозо, хэдэн зуугаад мянган тонно ондоо продукци үйлэдбэрилнэ.

Оройдоо табахан жэлэй үедэ Борис Закиматовай даадаг комсомолшууд-залуушуудай бригада эндэ модо отолжо, барилгын хэгдэхэ газар арилгажа эхилhэн юм. Харин мүнөө картон хэдэг машина хабсаргагдан тодхогдожо байнхай.

Комсомолшуудай энэ бүхэсоюзна габшагай барилга ехэ илалта туйлаа: шүүрдэн-сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Тиигээд мүнөө эндэхи барилгашад 14 мянган кубометр ууха уhа үдэр бүри абадаг болонхой.

Эжва—болбосон гоё, олон дабхар байшан, магазин, hургуули, клубуудтай, кинотеатртай—мүнөө сагай ехэ тосхон.

ГУРБАДАХИ ЗУУН ЖЭЛЭЙ БОГОНО ДЭЭРЭ

ПЕТРОЗАВОДСК. Рускеальдахи мрамораар элбэг газар ашаглажа эхилhээр 200 жэлэй ойе Ладож шадарай горнягууд hаяхан тэмдэглээ. Карелидэхи энэ шухаг hайхан шулууе урдань гансал Петербург абаашадаг байhан. Архитектор Воронихин Казанска соборые гоёохын тула эндэхи мраморые хэрэглэдэг hэн ха. Исаакиевска собор, мүн Мраморна, Таврическа ордонууд, Түүхын ба Ород музейнүүд, Нева мүрэнэй оршондохи хотын бусад ехэ барилганууд иимэл шулуугаар үнгэлэгдэн гоёогдодог байгаа.

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй 90-ээд оной үеэр Рускеальска уурхайда сагаан шохойн багахан завод баригдаhан. Тэрэнь мүнөө мантан томо предприяти болонхой. Сагаан шохой ба молор шулуугаар ороной баруун хойто нютагуудай, Прибалтикын, Белоруссиин хото городуудай эрилтэ хэрэглэмжэ хангана.

ХАЛЬМАГ ЗОХЁОЛШОДОЙ НОМУУД

ЭЛИСТЭ. Хальмагай номой хэблэлэй мүнөөнэй, 40-дэхи ойнь жэл үрэ ехэтэй байба. Нютагай уран зохёолшодой табан шэнэ роман, шүлэгүүдэй ба поэмэнүүдэй хори шахуу суглуулбари хэблэгдэн гараа. Эдэ номуудынь мүнөө ород хэлэн дээрэ оршуулагдажа байна.

Үшөө нэгэ hонирхолтой зүйл: хальмаг поэзиин хорин номhоо бүридэhэн бишыхан библиотекэ олон хэhэгээр хэблэгдэн гаража байнхай. Тэрэнэй авторнууд, элдэб үеын уран зохёолшод, хальмаг литературын эхи табигшад Санджи Каляев, Аксен Сусеев, залуу поэдүүд Тимофей Бембеев, Алексей Балакаев ба бусад болоно.

Һүүлэй табан жэл соо эндэхи хэблэлэй барлан гаргаhан номуудай ниитэ тираж хоёр дахин нэмэhэн байна.

ХОТЫН СОВЕДҮҮДЭЙ ХАНИ ХОЛБООН

САРАНСК. Горький, Ульяновск, Саранск, Чебоксара хотонуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүд үнинhөө хойшо хани барисаатай байдаг, харилсан туhалалсадаг юм. Хүршэ республикануудай хотын Соведүүдэй депутадууд ходо харилсан айлшалалсадаг заншалтай. Саранск хотын Соведэй делегаци Ульяновскда айлшалаад hаяшаг бусаа. Делегацидань горсоведэй таhагуудай, үйлэдбэриин предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй ударидагшад ороhон байна. Тэндэ хэгдэжэ байгаа барилгын, үзэсхэлэн модод ба үнгын сэсэгүүдые hуулгалгын дүй дүршэл мэдэжэ абаба.

Хүршэ хотонуудай делегацинууд Саранскда ерэжэл байдаг. Иимэ хани барисаан, харилсаа холбоон городой барилгын, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэнь хотын Соведүүдтэ туhа хүргэнэ.

ДУРАСХААЛТА БЭЛЭГҮҮДЭЙ ХОТО

БИРСК. (Башкирай АССР). Башкирай уран дархашуул модоной шүлтэ-үндэhөөр бүтээгдэhэн түрүүшын бүлэг гоё гааhанууд, дэгээнүүдээ Лондон, Париж эльгээбэ. Эдэнь—Ураалhaa хойгуур тогтоhон Бирск гэжэ үлир жэмэс шэмэгтэй, аглаг салуу хотын урашуулай бүтээhэн эдлэлнүүд болоно.

...Бурзян нютагта ургадаг хуhадай шүлтэ-үндэhэн—ялагар хүрин үнгэтэй, тон бэхи бүхэ, буржагархан байдаг. Иимэ үндэhэн хэзээшье гажадаг, бамбайдаг, гантадаг, хуха хаташадаггүй. Иимэ үндэhэ мүлихэ, гоёходо бэлэн юм.

Гоё hайхан гааhан, дэгээ, сигаредэй, пудрын амhарта, ондоошье бэлэг сэлэгэй зүйлнүүд болохоhоо урид хуhанай иимэ үндэhэн Бирскын урлалай фабрикын бэлигтэй бэрхэ урашуулай гар дамжажа гарадаг: уурлалда баридаг, хатаадаг, станогуудта оруулдаг, мүлидэг гуримтай.

Бирскын дурасхаалта бэлэгүүдэй фабрикын оролсодог «Агидель» гэжэ нэгэдэлэй байшан соо хабтагар ехэ карта үлгөөтэй байба. Башкирай дурасхаалта бэлэгүүдые урладаг хотын продукци ямар дэлгүүрнүүдтэ гарадаг бэ гэжэ тэндэнь харуулагданхай. Бирск хотоhоо США, Канада, Швеци, Дани, Япон ба бусад оронууд худар карта дээгүүр зурлаа замууд татагдаатай.

ТАСС-ай корр.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЕРЭҺЭН СОВХОЗДО

Газаа талаһаань харахада бааһашье гайхалтай бэшэ хоёр дабхар гэр. «Энэ гэр соо 1918—1919 оной зун В. И. Ленин түр зуура байһан юм» гэжэ ханадань бэшээтэй. Ленин багша хажуудаа юу абажа ябаа һэн хаб, Ильич юун тухай бодоо һааб, эндэхи нютагуудые ямар болгохо гэжэ хүсэһэн байгааб гээд мэдэхые хүсэгдэнэ.

...Соорхой талмайнуудтай ой модоор хүреэлэгдэһэн, Москваһаа холо бэшэ байдаг, Мальцбродово гэжэ багашаг бууса газар Ленинэй анхарал хандуулаа. Эндэ амархаяа, һархяаг түүхэеэ, ашнахаяа ерэдэг байһан.

Харгын хани боложо ерэлсэһэн В. Д. Бонч-Бруевичтай һаяхан тогтоһон Соведүүдэй республика дотор анха түрүүшынхеэ бии боложо байгаа совхозуул тушаа Ленин хөөрэлдэһэн юм. Тэдэ совхозуудай ажал хэрэгынь бирагүйшэг, хүтэлбэрилэгшэдынь дүй дүршэл багатай, хэнһээшье һургаал заабари абаха аргагүй байба. Владимир Ильичтэй тиихэдэ хөөрэлдэжэ байһан газартаа жэшээтэ совхоз эмхидхэхые В. Д. Бонч-Бруевич дурадхаһан гэдэг.

— Теэд, эхилээыл, — гээд Владимир Ильич дэмжэһэн байгаа.

Уданшьегүй Совет Россин түрүүшын жэшээтэ совхоз эндэ эмхидхэгдээ бэлэй. Оршон тойронхи үзэсхэлэн дайдыень хараадуулан, тэрээндээ: «Лесные поляны» гэжэ нэрэ үгөө һэн. Владимир Ильич хэды туха забгүйшье һаа, тэрэ совхозой ажал хэрэг тухай ходо һонирхон асуудаг, тэрээндэ Советскэ правительствын үмэнэһөө материальна туһа хүргэдэг байһан.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо 50 жэл үнгэрөө. Энэ ажахын бүхы гол хүдэлмэринь тиихэ сагта морёор хэгдэдэг байһан аад, харин мүнөө эндэ 50 гаран трактор ба комбайнууд, хүдөө ажахын 200 гаран машинанууд хүнхинэлдэжэ байдаг болонхой. 1919 ондо энэ совхоз оройдоо 46 десятина газар хахалһан юм. Харин мүнөө эндэ 2 мянга гаран гектар тарянай газар элдүүрилэгдэнэ. Тэрэнэйнгээ гектар бүриһөөнь 18 центнерһээ доошо бэшэ ороохо таряа, 160 гаран центнер хартаабха, нилээд ехэ силосэй ногоо, үбһэ хуряан абана. Владимир Ильич тиихэ сагта үдэшэндөө хүдэлмэрилхын тула керосинай лаампа хэрэглэдэг байһан. Харин мүнөө совхозой хүдэлмэришэдэй байрануудта электрын гэрэл яларшанхай. Фермэнүүд болон мастерскойнууд соо электромоторнууд тодхогдоод хүнхинэжэ байдаг.

Совхозой гол баялигынь хүгжэнги мал ажал болоно. «Лесные поляны» совхоз анханһаа хойшо һү, мяха үйлэдбэрилэн абажа мэргэжэһэн юм. Зургаан жэлэй урда тээ үүлтэртэ малай завод болоо һэн. Тэрэ үеэр эндэ холмогор үүлтэрэй олон мал бии болоһон байгаа. Совхозой малшад 800 үнеэдэйнгээ тус бүриһөөнь жэл соо 4 мянган килограммһаа доошо бэшэ һү һааха, һүнэй тоһолигые 3,7 процентһээ дээшэ болгохо, тугалай шэгнүүрые үдэр бүри 700 граммһаа бага бэшээр нэмээлгэхын түлөө тэмсэнэ.

«Лесные поляны» совхоз малайнгаа үүлтэр улам һайжаруулха гэһэн гол зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэнэ. Бусад колхозууд, совхозуудта эрхим үүлтэрэй олон буха ба тугалнуудые худалдадаг.

Совхозой ажахынь жэлһээ жэлдэ ажалай ехэ амжалта туйлана. Коммунистнууд түрүүтэй совхозойхидой бүхы коллектив оролдосотой нэтэрүүгээр ажаллан, социалис хүдөө ажахые үндэр бүтээсэтэй, ашаг олзо ехэтэй үйлэдбэри болгохо гэһэн Ильичэй хүсэл бодолые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Совхозой түбэй буусада, В. И. Ленинэй байһан гэрэй үбэртэнь памятник табигдаа. В. И. Ленинэй, Н. К. Крупскаягай, М. И. Ульяновагай байһан таһалганууд дотор һаядаа дурасхаалай музей нээгдэхэ.

Элбэг баян ургасын эдеэшэн хуряагдажа байхада, тараяаша ээнэй зүрхэ сэдьхэл баяраар билтарна. Хүдэлмэрилэгшэ Екатерина Малышева ималь баяртай ээлэгдэээд байна.

Парторг Людмила Чистякова түрүүтэй (зүүн гарһаа) түбэй отделениин № 1 бригада. Энэ бригадынхид үнеэн бүриһөө 3,7 процент тоһолиг 5000 литр һү жэл соо һаадаг. Һаалишадынь селекционно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Совхозой мал һүрэгые нэмээн үсхэдэг, бусад ажахынуудта худалдагдадаг түлнүүдтэй үүлтэрэй 10—10 үнеэ даажа абаад харууһалдаг юм.

[illegible] тусхай һарабшанууд доро электрын хүсөөр үнеэдые һаажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

26 НАҺАТАЙДАА ЭРДЭМЭЙ ДОКТОР

Хоёр жэлэй урда тээ академик Мальцевай Ленинскэ шангай лауреат болоһон ушарые Сибириин эрдэмтэд Новосибирскдэхи Академгородогто тэмдэглэжэ байба.

Бишье тэрэ һайндэртэ байлсааб. Богонихоноор абхуулһан сайбар үһэтэй, набтаршаг хүбүүнтэй зэргэлжэ һуубабди. Тэрэ хүбүүн суута математик тээшэ нюдеөшье сабшахаа болишонхой, шэртээд һуугаа һэн. Юрий Ершовтой һүүлдэнь танилсахадаа, суута математигые хэды ехээр хүндэлдэг, тэрэнэй оюун бэлигтэ, ажал хүдэлмэридэ шүтэдэг байһыень ойлгоолэм... Хэдэхэн лэ һарын урда тээ Ершов университет дүүргээд, эрдэм ухаанай эгээн шухала асуудалаар дипломоо бэшэһэн байба. Юрий тэрэ хүдэлмэреэ Мальцевай хүтэлбэри доро бэелүүлһэн.

Хоёр жэл үнгэрөөд байхада, тэрэ зал соо Юрий Ершов докторой диссертаци хамгаалжа байгаа бэлэй. Диссертацинь эрдэм ухаанай шэнжэлэгдээгүй һалбарида—элементарна теориидо зорюулагдаһан. Юрий шэнжэлгынгээ удхые тайлбарилан хөөрэхэдөө, академик-багша Мальцевай урмашангяар миһэлзэн һуухыень хараба. Эгээн орёо түбэгтэй эрдэм шэлэн шүүдалхадань академик Мальцев лэ туһалаа бшуу.

Юрий нэгэ һонин ушар һанаандаа оруулна. Новосибирскын дунда һургуули дүүргээд, Москвагай суута «Физтех»—физико-математикын институтда орохоёо ошобо. Шалгалтаяа яһала һайн эхилээ. Физикэ математика хоёроор бэшэжэ шалгалта барихадаа табануудые абаадхиба. Харин математикаар үгөөрөө шалгалта барихадаа ерээдүйн эрдэмтэ «унашаба». Тиимэл ушар болоһон юумэл даа. Олон асуудалнуудта Юриин зүбөөр харюусаашье һаа, шалгалта абажа байһан залуу аспирантнууд «дан баазаар харюусана» гэһэн сэгналтэ үгөө һэн ха. Новосибирскээ бусаад, заводто токарёор хүдэлхөөр оробо. Үдэртөө хүдэлөөд, үдэшэндөө тоо бодохо. Удаань университедтэ ороо.

— «Физтехтэ» ороогүйдөө гэмшэнэгүй гүт?

— Элдэб лэ юумэн болодог ха юм даа. Тэрэ институдта ороо һаа, математик болохогүй байгааламби.

Ершовой шэнжэлгэнүүдэй түхэл маяг тухай Новосибирскын университедэй академик И. Векуа иигэжэ бэшэнэ:

«Студент Ю. Ершов 4-дэхи курсда байхадаа, академик А. Мальцевай хүтэлбэри доро математикын институдай алгебрын таһагта хүдэлмэрилжэ эхилһэн. Тэрэнэй хэһэн хэдэн шэнжэлгын үрэ дүнгүүд журналнуудта толилогдонхой... Ю. Ершов университет дүүргэмсээрээ математикын институдай алгебрын таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй тэгшэ эрхэтэй гэшүүн болоо һэн».

Университет дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр хахад жэл болоод байхада, Юрий Ершов кандидадай диссертаци хамгаалаа. «Шиидхэгдэжэ боломоор, мүн шиидхэгдэшэгүй теоринууд» гэжэ зохёолоо нэрлэһэн байгаа.

«1927 онһоо хойшо эрдэмтэдэй шиидхэжэ ядаһан Артинай гипотезо гэдэг бии юм. Тэрэ теоремые бодохо алгоритм олоһон байгааб. Ехэл һонин хүдэлмэри байгаа»—гэжэ Ершов хөөрэнэ.

Артинай гипотезо элирүүлээд, шэнжэлгын хүдэлмэри үргэдхэхэ туршалга хэбэ: ямар нэгэн бодолгын бодогдохо гү, али үгые элирүүлжэ байха онол арга олоо һаа яаха юм? Теэд тиимэ арга бии байгаа гээшэ гү?

Шэнэ бэдэрэлгэнүүд эхилбэ. Энэ талаар амжалтын туйлагдаха байһанда олон хүн этигэдэггүй байгаа. Яахадааб гэхэдэ, американска эрдэмтэд эгээл иимэ туршалга хэһэн байгаа бшуу. Энээн тухай Юришье дуулаһан байха: Калифорниин мэдээжэ математигууд Альфред Тарскиин ударидалга доро энэ асуудалые үнихэнэй шэнжэлжэ эхилһэн аад, тайлбарилжа ядаһан юм.

Академик Мальцев лэ Ершовой амжалта туйлаха байһанда этигэжэ, тэрэниие дэмжээ һэн. Жэл болоод байхада, теориингоо зүб байһаниие Ершов семинар дээрэ харуулаа. Хожом тэрэ элидхэлынь «Алгебра, логико» гэһэн журналда толилогдоо.

Юритэй уулзахадаа амаршалхадам, иигэжэ харюусаа һэн:

— Спортын мүрысөөндэшье арсалдаан гарадаг ха юм даа. Харин эрдэм шэнжэлгэдэ хүн бүхэн өөр өөрынгөө мүрөөр ябадаг. Хэрбээ хэн нэгэнэй түрүүлээшье һаа, нүгөөдүүлэй тайлбарилһан асуудалай удха мүхэдэггүй бшуу.

Механико-математикын факультедэй декан, профессор Каргополов иигэжэ хэлэһэн байна: «Ершов даруу зантай хүн. Зүгөөр тэрэнэй хэһэн хүдэлмэри дэлхэйн удха шанартай». Хүниие үсөө магтадаг академик Мальцев: «Энэ гайхамшагта амжалта туйлаһандаа Юрий хүхижэ хүлөө алдахагүй, үшөө ехээр хүдэлхэ байха» гээ һэн.

Үшөө нэгэ уулзалга һанаандам ороно. Юрий намайе гэртээ уриба. Тиихэдэ математика тухай оройдоо хөөрэлдэнгүй, аяншалга тухай, фотографи, кино тухай хөөрэлдөө һэмди. Киноаппарат математическа олимпиада хоёрто шуналтай байһан тухайдаа Юрий хөөрэбэ. Якутск ошохоодоо, һурагшад-математигуудай бүхэсибириин мүрысөөнэй түгэсхэлэй турта хабаадалсахыень нэгэ бэлигтэй хүбүү асараа һэн. Мүнөө тэрэ хүбүүн физико-математикын һургуулида һуража байна.

Ершовой докторско диссертаци хамгаалхада альга ташалган болоогүй. Яахадааб гэхэдэ, тиимэ заншал үгы юм. Гэбэшье тусхайта оппонентнүүдэй хэлэһэн: «Гайхалтай хүдэлмэри», «Математикын эрдэм ухаанда ехэхэн хубита» гэһэн элидхэлнүүд, ороной математикын түб—Стекловой нэрэмжэтэ институдта бэшэһэн: «Ершовой хүдэлмэри доктор болохоор диссертаци» гэһэн рецензи, нүхэдэй халуун амаршалга, А. Мальцевай хэлэһэн үгэ ямаршье альга ташалгаһаа үлүү бшуу. Саг гээшэмнай хүнэй наһанай тусхай хэмжүүр ха юм. Хүнэй наһан он жэлээр бэшэ, хэһэн ажал хэрэгээрнь хэмжэгдэдэг юм гэжэ академик Мальцев хэлээ һэн. Зүгөөр физико-математикын эрдэмэй доктор Юрий Ершов хорин зургаан наһандаа туйлай ехэ юумэ хээд байна.

Борис ВЛАДИМИРЦЕВ.
(АПН).

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

КПСС-эй Буряадай обкомой пропагандын ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 15-дахи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба.

Эндэ КПСС-эй обкомой барилгын болон городой ажахын таһагые даагша Б. Федоровой хото, хүдөөгэй шэнэ барилгануудта зорюулагдаһан статья; мүн «Индустриальна культурые—хүдөө ажахын үйлэдбэридэ» гэһэн гаршагтай В. Шойдоковой статья түрүүшын хуудаһануудта толилогдобо.

«Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө» гэһэн гаршаг доро Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой парткомой секретарь нүхэр Т. Родионовой статья уншахат.

«Агитаторай блокнодой» хуудаһануудта «Табан жэлэй бата алхамууд» гэһэн ниитэ гаргашаг доро 1966 оной түрүүшын хахадта арадай ажахые хүгжөөлгын түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, СССР-эй ЦСУ-гай болон Буряадай АССР-эй статистическэ управлениин мэдээсэлнүүдһээ абтаһан тоо, баримтанууд тобшохоноор толилогдоо.

«Уласхоорондын темэдэ» гэһэн бүлэгтэ һонин хөөрөөн бии.

МАНАЙ ЭЛИТЭ ХҮНҮҮД

ТАЛЫН ДУУШАН

Буряадай искусствын замда Вера Дашиевна Лыгденовагай гараһан үе сагынь бүри гушаад гаран онуудһаа эхилһэн. Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй долоон жэлэй һургуулиие дүүргэһээр (тэрэ сагта хүдөөгэй һургуулинуудта багшанар ехэ дуталдадаг байгаа) залуухан басаган эхин классай багшаар ажаллажа захалһан юм. Арад зоной дунда ойлгуулам-жын хүдэлмэри хүдөө тосхоной залуушуул-комсомолшууд, һургуулиин багшанар үдэр бүри ябуулдаг байһан. Хүмүүжүүлгын, соёл болбосоролой хүдэлмэридэ хабаадалсагшадай нэгэн—Вера найр наадан дээрэ дуу дуулажа, хатар хатархадаа, шүлэг уншахадаа илангаяа бэрхэ һэн. Шогтой ирагуу дуугаараа гү, али хошон хурса шүлэгөөрөө зониие энеэлгэжэшье, һонирхуулжашье шададаг бэлэй. Тиимэл хадань Вера басагые нютагай эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, Хэрэнэй комсомолой эхин организаци Улаан-Үдын искусствын техникумдэ эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхыень эльгээһэн юм.

Тиигэжэ Вера Лыгденова 1935 ондо Улаан-Үдын искусствын техникумэй театральна отделенидэ һуража эхилээ һэн. Хүдөө нютагуудһаа энэ техникумдэ һуралсахаяа ерэһэн дууша, хатарша, хүгжэмшэ хүбүүд, басагад суглараад байхадаа, нютаг нютагайнгаа дуунуудые дууладаха, ёохор наадаяа хатарха, нютаг нютагайнгаа ёһо, абари заншалнуудтай танилсадаг байһан юм. Тэдэнэрэй дунда Вера басаган бүдүүн хоолойтой, дооходнуур дуулахадаа бултанһаа ондоо байгша бэлэй.

Һуралсалай жэлэй түрүүшын хахад үнгэрбэ. Шалгалтын экзаменуул дээрэ Вера ганса «таба» гэһэн сэгнэлтэнүүдтэйгээр харюусаба. Һуралсалдаа эрхим байхаһаа гадна, тэрэ техникум дотороо ниитын ажахыда эршэтэйгээр хабаадалсадаг байгаа.

Актерой мэргэжэлэй талаар Вера Лыгденовада багшанар Миронский, Рейдников, Гомбо Цыденжапов гэгшэд тон ехэ нүлөө үзүүлһэн. Тус техникумдэ дүрбэн жэлэй туршада һуража тэрэнээ дүүргэһэнэйнгээ удаа гүрэнэй Буряадай драмын театртa артистаар абтаба.

Буряад драмын театртa абтаад байхадаа, Вера Лыгденовагай наадаһан рольнууд гэхэдэ, Гольдониин «Гостиницын эзэн эхэнэр», Горькиин «Васса Железнова» гэжэ зүжэгүүдэй гол рольнууд, тиихэдэ Хоца Намсараевай «Аяндын Аша» гэһэн зүжэгтэ барлаг басаганай роль наадаһан юм.

1939 он. Энэ үедэ манай буряад искусство болон литературын бүхы мэргэжэлтэд анха түрүүшынхеэ Москвада үнгэргэгдэхэеэ байһан декадада бэлэдхэл хэжэ байгаа. Артистнар тиихэдэ һүни үдэрөө мэдэхэеэ болёод, заримдаа театр соогоо хоножо байгаад, бүхы хүсэ шадалаараа хүдэлжэ эхилээ бэлэй.

Вера Лыгденова энэ декадада Намжил Балданогой «Эржэн» гэжэ зүжэг соо Ася гэһэнород басаганай ролиие, тиихэдэ композитор Павел Берлинский уран зохёолшо Апполон Шадаев хоёрой бэшэһэн «Баяр» гэжэ хүгжэмтэ драма соо эхын ролиие бэлдэбэ.

«Москвагай Ехэ театрай ендэр дээрэ манай буряад искусствын түлөөлэгшэд өөһэдынгөө оюун бэлигые түрэл Совет оронойнгоо түб хотынхидай урда шадамараар харуулаа», гэжэ «Вечерняя Москва» газетэдэ бэшэгдээ һэн. Түрүүшын декадада хабаадалсагшадһаа олохон хүн шагнал, магтаалда хүртэһэн. Тэдэнэрэй тоодо мүн Лыгденовашье оролсожо, «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаба. Энэ хадаа залуу актрисын бэлиг шадабариие сэгнэһэн тэмдэг бэлэй.

Москваһаа бусажа ерээд байхадаа манай артистнар Буряад оронойнгоо аймаг нютагуудаар ябажа, тэндэ хараһан үзэһэн һониноо, үнгэргэһэн уулзалганууд тухайгаа арад зондо хөөрэжэ үгэдэг, концерт зүжэгүүдые харуулдаг һэн.

Манай Буряадай республикын артистнарһаа бүридэһэн агитбригада дайнай боложо байһан газарта, Белорусска фронт руу эльгээгдээ бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүүрэһэнэй удаадахи жэл, 1946 ондо, Вера Лыгденова Москвагай консерваторидо һуралсахаа нэгэ жэлэй курсада ошоһон юм. Һүүлээрнь тэрэ агитбригадада хабаадалсажа, Буряад нютагайнгаа аймагуудаар ябалсаа. Яһала урагшатайгаар ажаллаһанайнь, бага бэшэ эдэбхи гаргаһанайнь түлөө дууша эхэнэртэ Буряадай АССР-эй габьяата артисткын нэрэ зэргэ олгогдоһон юм.

Хожомынь, 1949 ондо, Вера Дашиевна бэлиг шадабаряа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэеэ Ленинградай консерваторидо ороһон юм. Табан жэлэй туршада профессор Мшанскаягай хүтэлбэри доро һураа бэлэй. Хүндэтэ багшынгаа оролдолго, найдабариие Вера Дашиевна дооро унагаагаагүй, харин Буряадай оперо, баледэй театртa ажаллаха зуураа П. И. Чайковскиин «Евгений Онегин» оперодо Ольга басаганай ролиие ордоһотойгоор гүйсэдхэһэн, хүгжэмдэ дуратайшуулай дурые буляажа шадаһан юм. Удаадахи жэлнүүдтэ дуушанай бэлэдхэһэн рольнуудай тоо улам олошорһон, гүйсэдхэхы шадабаринь нарижаһан юм. Гадна Вера Дашиевна Улаан-Үдын Чайковскиин нэрэмжэтэ училищида багшална, залуу һурагшадай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Москвада үнгэргэгдэһэн Буряадай искусствын хоёрдохи декадын үедэ Бородинай «Игорь тайжа», Аюшеевэй «Анда нүхэд» гэһэн оперонуудай шухала рольнуудые гүйсэдхэжэ, тэрэнь ёһотоор сэгнэгдэһэн, В. Д. Лыгденовада РСФСР-эй габьяата артисткын нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй. Харин мүнөө ямар рольнуудые бэлэдхэжэ байнат гэжэ асуубалтнай:

— Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулагдахаар бэлдэгдэжэ байһан Мусоргскиин «Хованщина», «Мазепа» гэһэн оперонуудай шухала рольнуудые наадахаар бэлэдхэл хэжэ байнаб,—гэжэ дарууханаар харюусаха. Энэ ехэ ажалайнгаа хажуугаар Вера Дашиевна Римский-Корсаковой нэрэмжэтэ Ленинградай консерваториин дэргэдэхи аспирантурада һуража байнхай.

К. БУБЕЕВ.

Ал. БАДАЕВ.

ЭНЕЭБХИЛҺЭН МҮШЭД

(Поэмэһээ бүлэгүүд)

Мүнхэ Сарьдагай энеэбхилгэ доро
Мүнгэн үүрээр толорбош, Эхэ ором!
Хүхюугээр энеэбхилнэл дулаан гэртээ
Хүршэнэр, нютагаархидни мүнөөдэр,
Улаалзай сэсэгүүд бэринэр мэтээр
Улаабхилан дохибол наран өөдэ.
Арюун энеэбхилгээр гэрэлтэн носоо
Алдарта далай сэнхирхэн Байгал.
Энеэбхилгын энэ далай соо—
Эдир миниишье нюдэнэй гал.
Ашагүй ехэ ашаа
Мүр дээрээ үргэжэ,
Ажабайдал соогуур
Алхалан ябанаб.
Үзэхые үзэһэн үргэбшэдэм
Үлүү юумэн үгы гэжэ
Хүнүүд тандаа дуулганаб.
Олохот тэндэ зүһэм хилээмэ,
Һэлгэхэ хубсаһа.
Олон номууд, бэшэгдэнхэй дэбтэр
Олдохо байха баһа.
Харюусалта—
Хамаг ашаанайм эгээл хүндэнь.
Энэ юртэмсэ дээрэхи
Һайн, муугай түлөө
Эхэ орон,
Урдашни доро һүгэдэн,
Харюусаха ёһотойлби мүнөө.
Алхалан ябанаб.
Газарай мүшэдэй толон зүрхэндэм.
Анханайнгаа замһаа
хадуурхагүйб заашье
Хагсуу шуурган соо һажаад,
Хүлдэшэһэн хүндэл,
Хахад харгыдаа һажахагүйб яашье,
Ашагүй ехэ ашаа
мүр дээрээ үргэжэ,
Ажабайдал соогуур
Алхалан ябанаб.
Асфальт харгы шэлээгүйб гэжэ,
Аханар, дүүнэртээ
Сэхынь хэлэнэб.
Шэрэнги, намаг дундуур
Хотирно зүргэхэм.
Шэглэлээ алдажа заримдаа төөришэхэдэм,
Түрэл гуламтын утаан,
Дабирхай, шэбхын үнэр,
Тэрэнги, ая-гангын түймэр
Замыем заажа үгэнэл.
Тэргын хахинаан, унагадай инсагаалдаан,
Түрээ хэһэн хандагайн урилдаан,
Олзоной басагадай
Омог аялга дуун
Олгожо үгэнэл замыем хадуун.
Ашагүй ехэ ашаа
Мүр дээрээ үргэжэ,
Ажабайдал соогуур
Энеэбхилэн алхалнаб.
Үзэхые үзэһэн үргэбшэдэм
Дуунууд үлөөгүй гэжэ
Дуулганаби.
Дуунуудни түрэһөөр газаашаа буляалдадаг—
Дууһыень хубаажархидаг заншалтайб.
Хада уула, тала дайда дууладаг лэ,
Хатараг лэ ёохортоо залуушуул намтай.
Хани нүхэдни
Харгыдаа халта бэдэржэдэм,
Мэнэ гараа һарбайдаг.
Бнинь газардадаггүйб.
Зэмэлдэгшье заримдаа алдуу хэхэдэм.
Зэмэлхэдэнь огто мууладаггүйб.
Магтадагшье байха намай.
Магтуулхадаа гэнтэ
Хүлни газарта
Хүрэхэеэ болишодог хэбэртэй.
Арюун һэшхэлтэ
Ангел мэтэ
Арадаа дали ургашадаг жэшээтэйб.
Алдар солодо баһа хүн хадаа
Халта дурладаг нэгэ нүгэлтэйб!
Одоол тиихэдэ Газарнай,
Хуби заяандам оролсоходон,
Тодоод бусаажархидаг намай
Хүсэтэ татасаараа.
Өөдөө хүбүүд, басагадайнгаа
Одото замда зориходонь
Өөрһөөн хэзээ табихаяа
Мэдэжэ байдаг юм гансаараа.
Яажа мэдэхэбши?
Ониб-аниб гэлдээшэ
Яашагүй холын галактиканууд тээшэ
аян замни һунаха аал?
Нарай багаһаа мүшэдтэ дуратай,
Нарата дэлхэйдэ жэргэхэ хубитай
Намда
дабагдахагүй дабаан байха аал?

* * *

Ажалай сэнгүү хүнхинөөгөөр дүүрэнхэй
Арюун сэлмэг үдэр мандаа.
Юрын лэ үдэр иигэжэ эхилэнхэй.
Юу асарба ааб тэрэ мандаа?
Хара үүлэдээр огторгойн сэнхир шарайн
Хаагдахагүйн түлөө
Хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэтэйгээр шармайн,
Хүдэлхэ ёһотойбди мүнөө.
Хүнүүд, бидэ энэ үдэрһөө,
Хэлэе сэхыень,
Хүлеэнэбди угаа ехые.
Оог хашхараагаараа
Түрэһэн шэнэ эрхэтэн
Оршон тойрониие зэдэлгэхэл энэ үдэр.
Хуудам талаар завод, фабриканууд гэнжэтэн,
Хуугайлхал эршэ зориг түгэлдэр.
Гагарнинууд удаа дараалан
Замбуулинда ниидэжэ гараад,
Гай тодхор тиихэдэ диилдээб гэжэ
Үргэхэл гараа.
Бороогой һүүлээр газарай ууралтаһандал
Бааяжа байг нюргамни энэ үдэр.
Халуун ажалһаа бэшэ юун хэрэгтэйб намда!
Харыт—наһамни залуу,
бэем—хүдэр!
Һүхэмни нам шэнгеэр дуу дуулуужан,
Һүхэ мэтээр, харин би ханхинаһайб.
Балтанууд нэгэ доро
Бардамаар зугаалуужан,
Барабандал, сээжэмни хүнхинэһэй,
Хэмжээгүй ехэ юумэ
Хэхэ зэргэтэйб.
Хэзээ, хаанашье ерэжэ
Хэзээдэ үрдихэ ёһотойб.
Шэнисын полёор хүдөө хээрэ
Шэнхинэһэйб амидаралта үндэәр.
Баярай нулимсаар һорьмоһод дээрэнь
Бархирһайб халуун зундаа.
Холын онгосонуудта маяк боложо бодоод,
Хонишоной энгэртэ толорһойб
Алтан одоор.
Жаргал ашаһан вагонууд,
Зэлэ татан,
Нюрган дээгүүрэм үнгэрһэй.
Шэрэм рельс доро һуунагтан,
Шэлэмэл шпалаар хэбтэһэйб.
Зайн галай баханаар талада зогсожо,
Задарюун шахтые тулгалһайб.
Газарай дулаае, наранай гэрэл тодожо,
Ганзагалжа мүртөө ашаһайб.
Шэнэ дуунуудые олроор
Зохёохо хүсэлтэйб.
Энэ дуунуудта,
Һүлдэ тугууд мэтэ
Хүдэлмэришэн колонныи урда
Эршэтэй
Хүнгэнөөр алхалаг лэ!
Алишье хүндэ шадаа һаа,
һайе хэхэеэ
Алхалан ябанаб
Ядарагшадта хэрэгтэй һаань,
Туһа хүргэхэеэ
Яаранаб.
Юундэб гэхэдэ, би өөрөө
Үнэхөөрөө
Хүйтэн юртэмсэ бэшэ,
Хүнүүдые дулаасуулжа байгаа,
Газарай мүшэн болохоёо
Эрхэ бэшэ
Эрмэлзэнэб угаа.
Эхэ орон!
Шамайе бүхы талаараа
Сэхэ уруунь һажааха гэнэб.
Газар дээрэ толордог
Арюун галаараа
Гаһар томо, мүшэн гээшэш гээд
Нэрлэнэб!

ЛАТИИН АМЕРИКЭДЭХИ
АНГЛИИН ТЭМСЭЛ

Латиин Америкын оронуудhаа абтаhан мэдээсэлнүүд тэндэ забастовочно тэмсэлэй ургажа байhан тухай гэршэлэн харуулна. Энэ тэмсэл үдэр ерэхэ бүри үсэд шанга удхатай болоно. Улам шэнэ шэнэ бүлэг ажалшад энэ тэмсэлдэ оролсоно. Энэ хадаа ангиин зүрилдөөнэй хурсадаhанай эли тодо гэршэ, революционно, империализмда эсэргүү хүдэлөөнэй ургаhанай гэршэ мүн.

Колумбида июниин 8-да нэгэ доро табан забастовко болоо гэжэ Колумбиин хэблэл мэдээсээ. «Гранколомбиана» гэжэ худалдаа наймаанай флодой морягууд, Барранкилья городтохи «Корона» гэжэ заводой хүдэлмэришэд, Сан-Фернандадахи саахарай заводой, Боготодохи «Муна» гэжэ металлургическа заводой «Антекс» гэжэ нефть үйлэдбэрилгын заводой хүдэлмэришэд забастовко хээ. Тэрэнэй урда тээхэнэ ороной олохон департаментнуудта тамхи таридаг 400 мянган жэжэ үйлэдбэришэдэй амжалтатай забастовко үнгэргэгдэhэн байгаа. Тиихэдэ Колумбиин бүхы университедүүд профессорнүүд, багшанарай забастовко үнгэргэжэ, тэрэниинь бүхы ороной студентнэр, арад зон дэмжээд, гайхамшагта илалтаар дүүрээ.

Тэмсэлэй арга боломжонуудай хэды ехэ байhаниие Колумбиин ажалшадай забастовконууд харуулаа. Гансал бата нэгэдэлээр амжалта туйлажа зонхилхы ангинуудые, эзэд баяшуулые буулта хэхыень, эрилтэ хангахыень баадхажа болоно гэжэ арадай үргэн олон түлөөлэгшэнэр бүри hайнаар ойлгожо захалаа.

Латиин Америкын ажалшад адли бэшэ эрхэ байдалда тэмсэл хэжэ байhаниинь элитэ. Орон бүхэндэ, район бүхэндэ тэмсэл хэхэ өөрын тодорхой шалтагаан бии байдаг. Зүгөөр хаа хаанагүй шахуу хүдэлмэришэн анги хүдэлмэригүйдэлгэдэ эсэргүү, юумэнэй үнэ сэнгэй ходо ехэ боложо байhан ябадалда эсэргүү, ажабайдалай болон ажалай hайн эрхэ байдалай түлөө, ажалай болон социальна хуули гаргалгын түлөө хүшэр хүндэ тэмсэл хэхэ баатай болоно. Энэ тэмсэлынь империализмда эсэргүү, демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлтэй тааралдана.

Чилидэхи «Эль-Теньенте» гэжэ руднигай горнягууд тэсэбэгүй. Энэ рудник хойто Америкын компанинуудта хабаатай юм. Горнягууд ажабайдалаа hайжаруулхын түлөө тэмсэл захалаа. Энэ тэмсэлынь хэдэн недели соо үргэлжэлөө. Зүгөөр капиталистнууд хатуу шэрүүн байба. Тиихэдэнь забастовко хэhэн хүдэлмэришэдтэй эб нэгэдэлтэй байhанаа мэдүүлэн «Сальвадор» руднигай горнягууд забастовко хэбэ. «Сальвадорой» забастовко хэгшэдые зэрлиг муухайгаар хэhээбэд. Тиигэжэ хэдэн хүн алагдаа, хэдэн арбаад хүнүүд шархатуулагдаа. Чилиин ажалшадай Нэгэдэмэл профсоюзна центрэй уряагаар мартын 15-да ниитэ национальна забастовко соносхогдоhон байна, 24 час соо забастовко болоо. Чилиин ажалшадай эрид шууд, нэгэдэмэл дура зоригоо гаргахадань, эзэд баяшуул тэмсэлшэдтэ буулта хэхэ, тэдэнэрэй эрилтые хангаха баатай болоо.

Мүнөө үедэ Латиин Америкын пролетариадай стачечна тэмсэл дотор томо hалбаринуудай ажалшадай отрядуудай, мүн бүхы ороной ажалшадай ниитэ национальна тэмсэл гол hуури эзэлжэ захалаа. Тиимэ тэмсэлнүүдэй нэгые —Чилиин ажалшадай 24 часай забастовкые бидэнэр дээрэ нэрлээ hэмди. Мүнөө жэлдэ Уругвайн, Боливиин ажалшадай ниитэ национальна забастовконууд болоо. Июниин эхин багта Аргентинын ажалшадай бүгэдэ ниитын национальна забастовко боложо, тэрээндэ дүрбэ миллион үлүүтэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад нэгэ доро хабаадалсаа. Энэ забастовко бүхы орон соонь боложо, завод, фабрикануудай, түмэр замуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэриие, худалдаа наймаае бусайдуулаа.

Эквадорой ажалшадай тэмсэл бага бэшэ шухала политическэ удха шанартай болоо. Эндэ зонхилхы сэрэгэй нэгэдэлэй экономическа политикые буруушаажа, Гуаякилиин профсоюзуудай соносхоhон бүгэдэ ниитын забастовко ороной бусад городуудай ажалшадаар дэмжэгдээ. Олонхи предприятинууд хүдэлмэреэ зогсоогоо, магазинууд хаагдаа, транспорт ябахаяа болёо! Хоёр хоноод байхадань студентнэр тэмсэлдэ оролсоо. Эквадорой ажалшан арад «Сэрэгэй нэгэдэл тонилог лэ! Хуули засагые hунгагдадаг, гражданска правительствада үгэхэ!» гэhэн лозунгтойгоор тэмсээ. Олон городуудай гудамжанууд баррикадануудаар хаагдаа. Полицитай болон армиин отрядуудтай хатуу шанга тулалдаанууд болоо. Бүгэдэ арадай тэмсэл хэhэнэй эсэстэ сэрэгэй нэгэдэл орон доторhоо яаралтайгаар тонилоо. Эквадорто демократи болон эрхэтэнэй сүлөө hэргээгдэhэн байна. Зүүнэй партинууд нюуса байдалhаа гараа.

Перугэй морягуудай дэмжэhэн Колумбиин морягуудай тэмсэл, 70 мянга гаран хүнэй—ороной бүхы багшанарай хабаадаhан дунда hургуулинуудай багшанарай тэмсэл Латиин Америкын ажалшадай эбтэ барисаанай үльгэр жэшээ болоо. Эдэ тэмсэлнүүдые ажалшадай бусад отрядууд дэмжэжэ, ниитэ национальна удхатай болоо.

Энэ тэмсэл хэхэдээ Латиин Америкын ажалшад Хойто Америкын империализм гол дайсамнай гэжэ мэдэжэ захалаа. Энэ империализм Латиин Америкын оронуудай политическэ, ниитын, культурна ажабайдалда үлэмжэ hэнгэргүйгөөр хабаадалсана, тэдэнэй байгаалиин баялигуудые тононо, арад зониинь мүлжэнэ.

Зүгөөр мүнөө болотор США-гай империалистнууд, Латиин Америкын капиталис ангиин түлөөлэгшэд хүдэлмэришэн ангиие бутарган hалгааха, зүришэлдөө гаргаха, арсалдаае hамбаашалха, элдэб бүлэгүүдэйнь хоорондо хоро үhөө үүсхэхэ, профсоюзна нэгэдэлые hандарган hалгааха, профсоюзуудые хиналта доро абаха, зарим хүдэлмэришэдые эдилгээр бэе тээшээ татаха, хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ «хүдэлмэришэнэй аристократи» гэжэ юумээр өөртөө түшэг тулгуури бии болгохо гэhэн hэдэлгээ орхиногүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Зарим газарта иимэ юумэ хэжэ шадана гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Бразилида хюдалга хэhэнэй, ажалшан арадта сэрэгэй правительствын зүгhөө хашалта хэhэнэй эсэстэ олохон профсоюзууд правительствын агентнүүдэй гарта ороhон байшоо. Уругвайда Хойто Америкын монополинуудай зөөреэр тусхай профсоюзна hургуули нээгдээ. Тэндэ «профсоюзна хүтэлбэрилэгшэд» hургагдаад, hандаргалтын хүдэлмэри ябуулхын тула профсоюзна организацинуудта эльгээгдэхэ юм.

Зүгөөр иимэ зарим ушарнууд Латиин Америкын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ шиидхэхы ёhодо нүлөөлжэ шадахагүй. Тэндэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн ургэдэжэ, ондоо шанартай боложо, политическэ, империализмда эсэргүү шэглэлтэй боложо, тэмсэлэй улам шэнэ шэнэ түхэлтэй боложо үргэлжэлhөөр.

Национальна асуудал шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэн ангиин шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байhаниие Уругвайдахи ажалшадай тэмсэл үшөө дахин харуулаа. Энэ юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, орон дотор социальна эрид хубилалта хэхэ, гадаадын капиталай ажал ябуулгые ниилээд хизаарлаха гэhэн хараатайгаар конституциие хубилгаха тушаа проект ороной профсоюзууд оруулаа. Энэ проект хадаа капиталистнуудай болон орон дотор ябуулга хэдэг империалис монополинуудай аша хэрэг аршалан хамгаалха зорилготойгоор конституциие хубилгахын түлөө буржуазна кампанида эсэргүү табигдаhан байна. Профсоюзуудай үүсхэлээр национальна комитет байгуулагдаа. Тус комитет конституциие хубилгаха тушаа арадай проектдэ гар табилга эмхидхээ. Богонихон болзор соо 200 мянга гаран хүнэй гар табигдаа.

Мексикэдэ февралиин эсэс багта «Ажалшадай национальна ассамблей» үнгэргэгдөө. Ороной профсоюзуудай болон ажалшадай бусад организацинуудай 3 мянга шахуу түлөөлэгшэд тус ассамблейдэ хабаадалсаа. Мексикын профсоюзуудай шэнэ организаци —«Ажалай конгресс» тус ассамблей дээрэ байгуулагдаа. Шэнэ организаци Мексикын хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы ажалшадай нэгэдэлэй түлөө, салин хүлhэ дээшэлүүлхын түлөө, гадаадын предприятинуудые национальна мэдэлэй болгохын түлөө тэмсэхэ, бэеэ тодорхойлгын, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэhэн гол ёhонуудые дэмжэхэ байха гэжэ национальна ассамблейн шиидхэбэринүүд соо тэмдэглэгдэнэ.

Латиин Америкын ажалшадай забастовочно тэмсэл улам үргэн далайсатай болоно. Латиин Америкэ бурьялна, арадай түгэлдэр хүсэнүүд энэ түбиие гадаадын капиталистнуудай, нютагай капиталистнуудай дундаhаа тэдэнэй союзнигууд болгошодой хүрмэhэн гэнжэнүүдые эндэ тэндэ таhа татана. Хүдэлмэришэн анги революционно хүдэлөөе толгойлно. Энэ шухала зүйл болоно. Энэ хадаа амжалтын, хүсэнэй, ерээдүйн илалтын нүхэсэл мүн.

В. БОРИСОВ.
(ТАСС).

Сэрэгэй гаргашын угаа ехэ болоhонтой дашарамдуулан, Баруун оронуудай правительствануудсалин хүлhэ доодо хэмжээндэнь байлгаха, юумэнэй үнэ сэн улам хүндэрүүлхэ политика баримталан бэелүүлнэ.

(Газетэнүүдhээ)

— Багсаахада, хэрэг ушар бараг байна ха.

«Юнайтед Стейтс ньюс эндэ уорлд рипорт» гэжэ журналай карикатура.

ТАСС-ай фотохронико.

Улаан-Үдэ городой пионернүүдэй байшангай директор Анна Семеновна Плужникова манай үхибүүдэй эгээн дүтын хани нүхэр юм гэжэ олон түрэлхид мэдэхэ. Түрэл хотымнай пионерскэ организаци Анна Семеновнагай таби наhа гүйсэhыень тэмдэглэбэ. Тэрэ 30 жэл пионернүүдэй дунда ажаллаа. Зураг дээрэ: хүүгэд А. С. Плужниковае амаршалжа байна.

Пионернүүдэй вожатанууд манай республика дотор үг... олон юм. Тэдэнэй сбор hаяхан Улаан-Удэ хотодо сугларб... Олон тоото залуу үетэниие хүмүүжүүлэгшэд линейкэдээ г... раад байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ФУТБОЛ

ТЭНСЭЛГЭЭР ДҮҮРЭБЭ

Уржадэр манай футболистнар ээлжээтэ 21-дэхи наадаяа Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард» командатай өөhэдынгөө талмай дээрэ үнгэргэбэ. Энээнhээ түрүүн «Сэлэнгынхид» Москва ошожо өөhэдынгөө бүлгэмэйхидэй футболистнарай дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө болоhон ехэ наадаанда хабаадаhан байна. Тэндэ ошожо наадаhан манай футболистнууд табан уулзалгаhаа табан очко абажа, 4-дэхи hуури эзэлнэ. Долоон хоногой турша соо хойно хойноhоонь аяар табан уулзалга үнгэргэжэ, тэдэнэрэй ехээр эсэhэниинь мэдээжэ ааб даа. Тэрээнhээ гадна, командымнай эрхим хамгаалагшад М. Гончаров, В. Выборов, мүн баруун захын добтологшо В. Сенотрусов гэгшэд гэмтэлгэhээ боложо наадаагүй.

Комсомольск-на-Амуре городой футболистнар техникэ hайнтай, эбтэйгээр наададаг, еханхидээ бар хүсэ хэрэглэдэг шангахан хүбүүд юм. Урдахи наадаяа манайхин тэдэнэй талмай дээрэ үнгэргэхэдөө 2:2 гэhэн тоотойгоор тэнсэhэн байгаа. Эдэ бүгэдые наадаанhаа түрүүн хаража үзөөд байхадаа, эдэнэрэй хэниинь илахаб, гэжэ хэлэхэнь бэрхэтэй hэн.

Үдэшын эгсэ зургаан сагта наадан эхилбэ. Абаhаар айлшад добтолгодо ороо. Теэд манай хамгаалагшад мүхөөгөө абтабагүй. Айлшадай булангай бүмбэгэ сохиходоншье туhа болоногүй. Уданшьегүй «Сэлэнгынхид» добтолжо эхилнэ. Айлшадай вратарь алдуу гаргажа, воротадаа дүтэхэнэ ялын бүмбэгэ сохюулха болоно. Теэд манайхинай аза буруутажа, бүмбэгэ гэдэргээ сохигдоно. Айлшадай добтолгын үедэ тэдэнэй нэгэн 30-аад метрэй зайhаа шангаханаар үдьхэлжэрхинэ. Манайхинай зол болоходоо, бүмбэгэнь штангhаа арайл дээгүүр үнгэрнэ. 26-дахи минутын үнгэрөөд байхада, манайхин добтолжо байба. Энэ үедэ вратарьтай ганса гансаараа үлэhэн манай добтологшо В. Бутырин бүмбэгэеэ хажуу тээшэнь сохижорхёо. Удаань айлшадшье, манайхиншье бэе бэедээ хэдэ хэды добтололсоошье hаа, тоо нээжэ шадангүй амархаяа ошоно.

Наадаанай хоёрдохи хахад баhал тиимэрхүүгээр үнгэрөө. Айлшад наадаанайнгаа дүүрэхэ тээшэ бүмбэгэеэ хажуу тээшэнь үдьхэлжэ, сагаа миин барахые оролдонод. Тиигэжэ наадаанай тоо 0:0 гэhэн тэнсэлгээр дүүрэбэ.

СССР-эй кубок абахын түлөө зургаадахи зонодо «Б» классай мастернуудай дунда болоожо байгаа наадаанай хахад финал эдэ хоёр командануудай хоорондо Улаан-Үдэдэ мүнөөдэр үнгэргэгдэхэнь.

В ТУЛАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоёр командын футболистнууд бүмбэгэеэ буляалдажа ябана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ОНТОХОНОЙ ХОЙНОhОО

hаяшаг БКНИИ-гэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэд ээлжээтэ экспедициhээ ерээ. Тэдэнэр Эрхүүгэй областиин Боохон, Алайр, Хитой нютагуудаар ябажа, буряад арадай аман зохёол мэдэхэ хүнүүдтэй уулзаhан, урдань үшөө хаанашье дуулдаагүй байгдаhан шэнэ hонин үльгэр гуужа, онтохо, таабари, хошон холбоо үгэнүүдые, хуушанай ба мүнөө сагай шэнэ дуунуудые бэшэжэ абаhан байна.

Экспедициин суглуулhан материалнуудай олониинь өөрын түхэл маягтай, уран найруулгынгаа талаар ехэ hонирхолтой гээшэ. Нютаг бүхэнэй түүхээр hонирходог эрдэмтэндэ ехэ туhа хүргэхэ гэжэ hанаштай. Тэндэхи буряадууд үзэсхэлэн hайхан байгаалияа, хэрэг ажалаа, шэнэ үе сагай шэг шарай, ажалша бэрхэ хүнүүдэй сэдьхэлэйнь баялигые магтан дууладаг байн...

Энэ талаар илангаяа ех... туhа С. П. Балдаев хүргэhэ... юм. Хүн бүхэнтэй уулзан са... суугаа аман зохёол тухай хөө... рэлдэхын аргагүй юм. Тиимэ... хуушанай суглуулагшын дү... дүршэлhөө манай залуу хүдэ... мэрилэгшэд амсан дээжэлhэ... хүн бүхэнтэй хөөрэлдэхэдөө он... со өөрын шадабаритай болоhо... байна. Энэ талаар илангая... М. И. Тулохонов, Т. М. Болдо... ва гэгшэд илгараа. Гадна буря... дай мэдээжэ үльгэршэн А. ... Тороевтой уулзажа, шэнэ hони... онтохонуудые бэшэжэ абаа.

Суглуулhан материалнууды... буряад арадай аман зохёоло... ханзада нэмэри болон орохо аа... за гэжэ найдагдана.

М. ХОМОНОВ,
Буряадай географическа бүлгэмэй гэшүүн.

АРАДАЙ ВОССТАНИИН ойе тэмдэглэнэ

ПАРИЖ, августын 29. (ТАСС). Парижые эзэмдэлгэдэ эсэс табиhан арадай восстаниин ээлжээтэ ойе тэмдэглэхын тула парижайхид Монпранасска вокзалай үбэртэхи талмай дээрэ жэл бүри августын hүүл багта сугларда юм. Урдань байлдаануудта хабаадаhан солото тэмсэлшэд, эсэгэнэрэйнгээ баатар габьяа тухай дурасхаалые ерээдүйнгөө хэрэгэй комиас болгодог залуушуул Парижай сүлөөлэлгын комитедэй уряагаар үсэгэлдэр үдын хойно эндэ сугларба.

Доромжолгото байдалые арад түмэнэй буруушааhан, богоолшологшодто эсэргүү тэмсэлдэ жагсан бодоhон тухай, тиигээд энэнь Франциин ерээдүйн hайн hайхан байдалда этигэл найдабари хангаха hургаал болохо байhые мүнөөдэрэй ёhолол hануулна гэжэ Парижай сүлөөлэлгын комитедэй түрүүлэгшэ Андрэ Толде хэлэбэ. Эсэргүүсэн бодоhон тэмсэлшэдэй нэгэдэл эрхэ сүлөөгэй, демократиин, социальна үнэн байдалай үг зорилгодо тэдэнэй этигэдэг ябадалай эшэ нүхэсэл болоно.

Бүхы Парижда дурасхаалай суглаанууд, ёhолол зугаанууд болобо. Восстанида хабаадажа ами наhаяа үгэhэн тэмсэлшэдэй нэрэнүүдтэй самбарнуудай хадагдаhан дурасхаалта гэр байшангуудай дэргэдэ веногууд, баглаа сэсэгүүд табигдаа.

Виньлонгын аэродром добтологдобо

ПАРИЖ, августын 29. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд Сайгонhоо баруун-хойшоо 100 километртэ байдаг Виньлонгын аэродромдо үсэгэлдэр добтолоо.

Франс Пресс агентствын корреспондентын Сайгонhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, тэрэ добтолгоhоо уламжалан хэдэн самолет hандаагдаhан байна.

Патриодуудай амжалта

ХАНОЙ, августын 29. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд ойрын 9 хоногой турша соо Куангчи провинцида байлдаануудые хэхэдээ, американска далайн ябаган сэрэгэй дүрбэн ротые хүлhөөнь буулгаа, нилээд ехэ hомо хэрэгсэлнүүдые буляан абаа. Энээн тухайдань «Сүлөөлэлгэ» агентствын мэдээсэлые үндэhэ болгон, ВИА агентство дамжуулба.

Дайсан гээлтэ хоролтодо ороно

ХАНОЙ, августын 29. (ТАСС). Лаосые сүлөөлхэ арадай армиин сэрэгшэд үнгэрhэн нэгэ hарын турша соо баруун талын бүлэглэлэй сэрэгүүдтэй хатуу шанга байлдаануудые хэхэ зуураа, дайсанай 1577 солдат ба офицерые үгы хээ.

«Голос Патет-Лао» гэжэ радиогой дамжуулгые дурдан, ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, тэрэл үе соо Лаосой патриодууд дайсанай дүрбэн самолёт буудажа унагааhан, нилээд ехэ сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые буляан абаhан байна.

Баруун Берлиндэ реваншистнууд сугларба

БАРУУН БЕРЛИН, августын 29. (ТАСС). Баруун Германиин үhөө нэхэгшэ эмхинүүд «Эхэ ороной үдэр» гэдэгээр дашарамдуулан, үсэгэлдэр эндэ митинг үнгэргөө. Үhөөншэдэй энэ суглаа эмхидхэгшэд дайнай хойто тээхи Европын хилэнүүдые хубилгаха эрилтэнүүд тухайдаа «урдахиhаа үлүү эрид шангаар, эли тодоор» мэдүүлхэ зорилго табиба.

Эндэ ерэhэн Бонной вице-канцлер Менде, Баруун Германиин «Намнуулагшадай союз» гэдэг реваншис эмхиин удамарша Якша гэгшэд митингын ендэр дээрэhээ үгэ хэлэхэдээ, Германиин 1937 оной хилэнүүдые hэргээхэ эрилтэ табиба.

Колумбиин партизануудта эсэргүү ябуулга

ГАВАНА, августын 29. (ТАСС). Толимай, Уил гэжэ департаментнуудай хадалиг районуудта ябуулга хэжэ байгаа Колумбиин революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (ФАРК) партизан отрядуудтай тэмсэхын тула армиин ба авиациин подразделенинүүд эльгээгдээ. Армиин частьнууд партизануудые бэдэржэ эндэхи нютагууд соогуур hүндэлнэ, Америкэдэ бүтээгдэhэн «В-26» гэжэ бомбардировщигуудынь партизанууд бии ха гэhэн районуудта напалм бомбонуудые хаяна.

Пренса Латина агентствын корреспондентын Боготоhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ ябуулгаhаа уламжалан, таряашадта эсэргүү хэhээлгэ мүрдэлгэ улам шангадхагдаа. Партизан отрядуудай нэгэнтэй тулалдаhанhаа уламжалан, правительственна сэрэгүүдэй 15 хүнэйнь алуулhанай, 15 хүнэйнь шархатаhанай hүүлээр иимэ ябуулга хэгдэжэ эхилээ.

126 хоногто буhалгаалhаар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нью-Йоркын газетчигүүдэй забастовко 126 хоногто боложо үргэлжэлhөөр. Нью-Йоркын гурбан газетые ниилүүлhэнhээ уламжалан тогтоогдоhон «Уорлд джорнэл Трибюн» гэжэ хэблэлэй корпорациин хүдэлмэришэдые, олоор ажалhаань гаргаха тухай соносхоhоной hүүлээр энэ забастовко эхилhэн байна.

10 профсоюзда хамаатай, буhалгаалан бодоhон эдэ газетчигүүд ажалhаа гаргагдагшадые hөөргэнь абаха, ажалhаа гаргахадаа үгэдэг туhаламжа ехэ болгохо эрилтэ табина. Хэблэлэй станогуудые хангадаг хүдэлмэришэдэй профсоюзай түлөөлэгшэд корпорациин эзэд хоёрой хоорондо даб дээрэхи хэлсээн баталагдаа. Тэрэнэй ямар шиидхэбэри гаргаhан тухай мүнөөдөө мэдэгдэнэгүй. Энэнь профсоюзай нютагай эмхинүүдэй суглаанууд дээрэ баталагдаха ёhотой юм ха. Дуугаа үгэлгэ августын 28-да болохоор хараалагдаhан байгаа.

Энэ профсоюзай эгээлэй гэшүүдэй тус хэлсээе hайшаагаа hаань, Нью-Йоркын газетчигүүдэй забастовко дүүрэхэ болоно.

Генералнуудай эрилтэ

БОНН, августын 29. (ТАСС). Отставкада гараhан генерал-лейтенант Харлингхаузен гэгшын хөөрөөн мүнөөдэр «Ди Вельт» газетэдэ тунхаглагдаа. Тэрээнhээнь харахада, Баруун Германиин сэрэгэйхид бундесверэй генералнуудай нүлөөе ехэ болгохо эрилтэ табижа үргэлжэлhөөр байна.

Бундесверэй генеральна инспектор Баруун Германиин армиие «командалха асуудалнуудаар» оборонын министрэй орлогшын эрхэтэй болохо зэргэтэй гэhэн эрилтэ Харлингхаузен табина. Генеральна инспектор мүн баhа «министрэй дээдэ зэргэтэ советник» байха ёhотой гэжэ тооложо.

Бундесверэй хүтэлбэрилэгшэдэй дунда «яаралтай hэлгэлтэнүүдые хэhэн ябадал» «Баруун Германиин армиие командалгын талаар гараhан зүришэлдөө зайсуулжа шадаагүй» гэжэ тэрэ генерал мэдүүлбэ. Харлингхаузенай хэлэhэнэй ёhоор, бундесверэй «сэрэгэй олохон хүтэлбэрилэгшэд» Баруун Германиин армиин хүтэлбэрилэгшэдэй дунда хубилалтын хэгдэhэнэй hүүлээршье «сэрэгэй командованиин ба оборонын министерствын дээдэ зэргын граждан тушаалтадай хоорондо шэнэ харилсаа тогтоохо» эрилтэ табигдана.

Трумэн hанаата болонги

НЬЮ-ЙОРК, августын 29. (ТАСС). Холбоото Штадуудта «ехэ депресси» тохёолдожо магад гэжэ США-гай агсан президент Гарри Трумэн үсэгэлдэр Кангаста мэдүүлбэ. Банкнуудай бүридхэлэй түлөөhэнэй айхабтар түргөөр нэмэжэ байhан ушар урдын президентые онсо ехээр сошордуулба.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Мүнөөдэрэй номерто...

Нэгэдэхи хуудаhанда: Га... зетэнүүд болон радиогой «Х... лос» гэжэ нүүдэл редакциин ... териалнууд бүхы хууда... эзэлнэ. Эндэ Мухар-Шэбэр... аймагай «Искра» колхоздо ... ряа хуряаха түргэн аргые ... хэрэглэжэ байhан тухай бэш... дэнэ.

Хоёрдохи хуудаhанда: «У... лууриин системэ гээшэ прое... hээ эхилдэг юм» гэhэн нү... Чернухинай статья. Гусиноо... скын леспромхозой эконом... С. Дареевэй бэшэhэн брига... В. И. Козулин тухай зураг...

Гурбадахи хуудаhанда: «Р... син эгэшэ дүү республикану... —РСФСР-эй автономито ре... публикануудта болоожо бай... hонин тухай информаци. Хил... саанаhаа мэдээсэл. Ажалша... бэшэгүүд. АПН-эй матери... нууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: ... Коротаева П. Бурмакин хо... рой «Гоё hайхан hолонго» ... hэн фоторепортаж. Нютаг ... тагай hонин.

САГАЙ УЛАРИ...

Улаан-Үдын авиаметстан... мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр... публика доторнай бага зэргэ ... тэй байха, шинг нойтон орох... Зүүн тээhээ hулаханаар hалхи... Урда аймагуудта 18—23, х... нютагуудта 14—19, Улаан-Ү... hүниндөө 0-2, үдэртөө 21—24 ... лаан байха. Зарим газарнуудта ... ниндөө хюруу унаха.

Сентябриин 1—2-ой үдэрнүү... республика доторнай бага з... үүлэтэй байха, шинг нойтон ... хогүй. Баруун хойноhоо hул... наар hалхилха. hүниндөө 1 гра... хүйтэнhөө 4 градус дулаан х... тэр уларил байха, зарим га... нуудта хюруу унаха, үдэртөө 1... 21, Байгал шадар 12—17 гра... дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. О. ОЧИР...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03698. Зак. № 323.